

Kommunstyrelsen

Tid: Måndag, 2025-09-22, kl. 08:30Ledamöter kallas
Ersättare underrättas**Plats:** Sammanträdesrummet Åsnen

Ärende	Föredragande	Anteckningar
1. Mötets öppnande och upprop		
2. Val av justerare		
3. Fastställande av dagordning		
4. Anmälan av jäv		
5. Meddelanden		
6. Delegationsbeslut		
7. Lägenhetsstatistik Tingsrydsbostäder		
8. Information från kommunledningsförvaltningen		
9. Information från kommunstyrelsens ledamöter		
10. Motion (S) om försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet	Teknisk chef	Kl. 09.00-09.20
11. Besök från vd för Södra Smålands Avfall och Miljö AB, Mats Lundmark		Kl. 09.30-10.15 Inkl. fika
12. Information från beredskap- och säkerhet	Beredskaps- och säkerhets- samordnare PR, JL, kanslichef	Kl. 10.20-10.50 Tjänste- skrivelse senare
13. Revidering av Tingsryds kommuns ägarpolicy	Ekonomichef	Kl. 10.50-11.10
14. Information från näringslivsavdelningen	Näringslivs- chef	Kl. 11.10-11.25
15. Arrendeavtal parkering inom fastigheten Wasaskolan 1		
16. Beställning av arbete vid avloppreningsverket Linneryd, Östra Försörjningen		

Ärende	Föredragande	Anteckningar
Lunch		Kl. 12.00-13.00
17. Kommunstyrelsens uppföljning av vård- och omsorgsnämnden		Kl. 13.00-13.45
18 Yttrande över förslag till klimat- och energistrategi för Kronobergs län (remiss)		
19 Sammanträdesplan 2026 Tingsryds kommun		

Tingsryd 2025-09-10

Åke Nyberg
Ordförande

Jörgen Wijk
Sekreterare

Meddelandelista

Utskrivet: 2025-09-10 14:50

Utskrivet av: Jörgen Wijk

Avsändare	Handling	Diarienummer	Handlingsnummer
	Anslutningsavtal mellan digg-myndighet för digital förvaltning och avsändande offentlig aktör inom infrastrukturen mina meddelande	KS/2025:350	2025:2139
	Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-09-08 § 183 Medborgarbudget 2025	KS/2024:769	2025:2196
	Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-09-08 § 184 Beslut om prioritering av pågående planer	KS/2025:32	2025:2197
	TFN_2025_392-TFN_2025-08-26-§135-InvesteringsstödLVV-måltider-	KS/2025:357	2025:2182
	TFN_2025_399-Remissyttrande	KS/2025:356	2025:2179
	TFN_2025_399-TFN_2025-08-26-§134-Remiss-VA-beredskap	KS/2025:356	2025:2180

Delegationslista

Utskrivet: 2025-09-10 11:44

Utskrivet av: Jörgen Wijk

Beslutsnummer	Delegat	Beslut	Beslutsdatum	Diarienummer
KS DEL/2025 § 26	Ekonomichef	Beslut om omsättning av lån för Stiftelsen Tingsrydsbostäder 2025-09-02 - ekonomichef	2025-09-02	KS/2025:225
KS DEL/2025 § 27	Ekonomichef	Delegationsbeslut om avtal gällande resebyråjänster 25-092 Ekonomichef 2025-09-02	2025-09-02	KS/2025:54
KS DEL/2025 § 28	Kommunstyrelsens ordförande	Delegationsbeslut tillfälligt tjänsteförordnande kommunchef - kommunstyrelsens ordförande 2025-09-08	2025-09-08	KS/2025:297

LÄGENHETSSTATISTIK

Område	Totalt antal lägenheter		≥5 rok	4 rok	3 rok	2 rok	1 rok	Totalt lediga			Uppsagda lägenheter			Kommentar
								2025-09-12	i %	2025-08-19	2025-09-30	2025-10-31	2025-11-30	
TINGSRYD lediga bostadskö	100	546	4 0 0	16 0 16	126 1 25	291 1 33	109 0 13							37 Centralt , 20 övriga spec.omr. 30 hela Tingsryd, byte 50 2 renoveras
RYD lediga bostadskö	200	192	2 1 0	6 4 0	57 11 2	106 18 5	21 2 4							6 centralt, 1 övriga spec omr. 5 hela Ryd, 5 byte 4 renoveras
URSHULT lediga bostadskö	300	128	0	4 0 0	40 4 1	58 1 2	26 1 1							4 hela Urshult 6 byte 2 renoveras
LINNERYD lediga bostadskö	400	92	0	1 0 0	12 0 1	52 0 2	27 2 0							3 hela Linneryd 1 byte
VÄCKELSÅNG lediga bostadskö	500	86	1 0 0	1 0 1	30 0 2	39 1 5	15 0 1							9 hela Väckelsång 2 byte
RÄVEMÅLA, lediga R bostadskö R	600	50			17 0 0	23 1 0	10 0 0							
ÄLMEBODA lediga Ä bostadskö Ä	675	8			3 0 0	2 0 0	3 0 0							
KONGA lediga bostadskö	700	57	0	1 0 0	13 0 0	25 0 0	18 0 0							
TOTALT		1 159	7	29	298	596	229	48	4,1%	47	8	11	15	
Bostadskö								114		113				
Övrig bostadskö			0	0	0	0	2	2		1				Söker till hela kommunen
Total bostadskö								116		114				
Antal lgh. i %		100%	1%	3%	26%	51%	20%							

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 180

Motion (S) om försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet

KS/2024:26

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar över ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Sammanfattning av ärendet

Mikael Jeansson (S) har lämnat in en motion om försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet. Ärendet remitterades av kommunfullmäktige 2024-02-24 till teknik- och fritidsnämnden för yttrande.

Nämnden yttrar sig enligt följande:

Förslaget innebär att mat som blir över efter dagens servering inom måltidsverksamheten skall kunna säljas till rabatterat pris på att så sätt minska matsvinnet.

Det föranleder en hel del arbete för att starta en sådan verksamhet och erfarenheterna från kommuner som provat är inte allt igenom positiva. Detta tillsammans med att måltidsverksamheten måste koncentrera sitt arbete på pilotprojektet för alternativ matdistribution inom omsorgen gör att förslaget inte är rimligt att genomföra. Därmed föreslår teknik- och fritidsnämnden motionen avslås.

Beslutsunderlag

1. Protokollsutdrag teknik- och fritidsnämnden 2025-08-26 § 132
2. Motion (S) om försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet

Förslag till beslut på sammanträdet

Åke Nyberg (M) yrkar:

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar över ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 180 fortsättning

Beslutsgång

Ordförande finner att kommunstyrelsens arbetsutskott bifaller Åke Nybergs (M) yrkande.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 132

**Motion (S) om försäljning av överbliven mat som matlådor
för att minska matsvinnet**

TFN/2025:255

Beslut

1. Teknik och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att avslå förslaget i motionen om att sälja matlådor med överbliven mat.

Sammanfattning av ärendet

Förslaget innebär att mat som blir över efter dagens servering inom måltidsverksamheten skall kunna säljas till rabatterat pris på att så sätt minska matsvinnet.

Det föranleder en hel del arbete för att starta en sådan verksamhet och erfarenheterna från kommuner som provat är inte allt igenom positiva. Detta tillsammans med att måltidsverksamheten måste koncentrera sitt arbete på pilotprojektet för alternativ matdistribution inom omsorgen gör att förslaget inte är rimligt att genomföra. Därmed föreslår tekniska förvaltningen att förslaget avslås.

Beslutsunderlag

Motion: Försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet

Tjänsteskrivelse 2025-08-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Tekniska förvaltningen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

Motion från Socialdemokraterna i Tingsryds kommun

Försäljning av överbliven mat som matlådor för att minska matsvinnet

Matsvinn utgör idag en betydande miljöutmaning och en förlust av resurser. Enligt rapporter från Livsmedelsverket och andra organisationer slängs en betydande mängd mat i Sverige varje år. Kostenheterna runt om på skolor och äldreboenden i kommunen mäter och väger och har själva bra koll på det svinn som blir. För att ta itu med detta problem och samtidigt främja en hållbar utveckling, föreslår undertecknad att Tingsryds kommun utreder möjligheten att sälja överbliven mat som färdiga matlådor. Andra kommuner runt om i Sverige, även i vår närhet, gör detta idag med gott resultat.

Ingen mer mat ska lagas, utan matlådorna skall baseras på just överbliven mat. Tingsryds kommun bör initiera en utredning för att undersöka möjligheten att sälja överbliven mat som färdiga matlådor. Genom att omvandla överskottsmat till matlådor kan kommunen minska sitt matsvinn, vilket i sin tur bidrar till en mer hållbar och resurseffektiv livsmedelsanvändning.

Genom att minska mängden matsvinn minskar även de klimatpåverkande utsläppen från livsmedelsproduktionen, transporten och nedbrytningen av avfall. Att utnyttja överbliven mat istället för att slänga den bidrar till att bevara viktiga naturresurser såsom vatten, jord och energi, som används i livsmedelsproduktionen.

Genom att vidta dessa åtgärder kan Tingsryds kommun spela en aktiv roll i att minska matsvinnet, främja miljön och samtidigt skapa ekonomiska fördelar för kommunen och dess invånare. Detta förslag är ett steg mot att skapa en mer hållbar och resurseffektiv framtid för Tingsryds kommun.

Med anledning av ovanstående yrkas:

2024-01-08

1. Teknik- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att sälja överbliven mat som färdiga matlådor.

Mikael Jeansson (S)

2025-09-15

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse

Dnr KS/2025:366

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar emot informationen.

Sammanfattning av ärendet

Åke Nyberg (M) har bjudit in ny vd för Södra Smålands Avfall och Miljö AB (SSAM). Mats Lundmark; till kommunstyrelsens sammanträde den 22 september.

De frågor som ställts till Mats Lundmark är:

Frågor från kommunstyrelsen i samband med besöket:

Kort info om arbetsmiljösituation på SSAM, det som går att säga.

Ekonomisk situation för bolaget

Väl medvetna om att du varit kort tid i bolaget, med vad kan du säga om ambitioner för framtiden?

Barnrättsperspektiv

Ärendet bedöms ej beröra barn och därför görs ingen prövning av barnets bästa.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från kommunledningsförvaltningen

Nämndens/styrelsens beslut ska skickas till

-

Jörgen Wijk

Kommunsekreterare

Kommunledningsförvaltningen

Tingsryds Kommunföretag AB

2025-09-08

§ 58

Ägarpolicy - beslut

TIKAB/2025:17

Beslut

1. TIKAB's styrelse föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige:

- Att anta ny ägarpolicy för Tingsryds kommun
- Att upphäva befintlig Ägarpolicy för Tingsryds kommun antagen av Kommunfullmäktige 2016-02-29, § 19

Sammanfattning av ärendet

Ny ägarpolicy har tagit fram efter uppdrag från kommunfullmäktige kring det fortsatta arbetet efter koncernutredningen 2023.

Den 10 februari presenterades ett första utkast för bolagspresidier och kommunstyrelsen, därefter lämnades utkastet ut för synpunkter från bolagen. Skriftliga synpunkter har inkommit från Tingsrydsbostäder AB och Tingsryds Energi AB i april. Därefter har utkast bearbetats och lämnas nu fram för beslut.

Sammanfattningsvis omfattar denna ägarpolicy följande områden:

- Hur vi äger och utvecklar bolagen i Tingsryds kommun som helhet
- Bolagsorganens roller – dess fokus och samspel
- Syfte och ändamål med bolagen – d v s varför äger vi dessa bolag
- Ägardialog - process för styrning
- Ägardirektiv - inriktning/krav på verksamheten från ägaren

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.

(jorwjj)

Comfact Signature Referensnummer: 249440SE

Utdragsbestyrkande

Tingsryds Kommunföretag AB

2025-09-08

§ 58 forts
TIKAB/2025:17

Utgångspunkten är:

Koncern med helhetsperspektiv är den vägledande principen för all ägarstyrning inom Tingsryds kommun, dvs hög grad av samordning av gemensamma strategiska och administrativa funktioner.

Aktivt ägande tillämpas genom goda relationer utifrån förståelse av aktuell lagstiftning, aktuella omvärldsförutsättningar för att skapa hög styrbarhet, funktionalitet och effektivitet i bolagens verksamhet.

Ägarstyrningen är **en integrerad del av kommunens strategiska ledningsarbete** med fokus på ekonomi- och verksamhetsstyrning, inklusive budget och bokslut för Tingsryds totala verksamhet. Principerna för övergripande styrning i Tingsryds kommun utifrån av Kommunfullmäktige (KF) eller Kommunstyrelsen (KS) beslutade dokument ska enligt denna policy och ägardirektiv tillämpas.

Tydlig ägarstruktur och ägarroll säkerställs genom att Tingsryds kommun tillämpar principen med äkta koncern. Moderbolaget Tingsryds kommunföretag AB (TIKAB) har uppdraget att agera som aktiv ägare, d v s genomföra och verkställa ägarstyrningen genom att utforma ägardirektiv till koncernens bolag som fastställs av Kommunfullmäktige och av bolagsstämman via ombud. Kommunfullmäktiges presidium representerar på samma sätt ägaren gentemot moderbolaget TIKAB.

Barnrättsperspektiv

Ärendet bedöms ej beröra barn och därför görs ingen prövning av barnets bästa.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249440SE

Utdragsbestyrkande

Tingsryds Kommunföretag AB

2025-09-08

§ 58 forts
TIKAB/2025:17

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse ny ägarpolicy Tingsryds kommun 2025-09-02
Utkast ägarpolicy 2025-08-27
Ägarpolicy för Tingsryds kommun Antagen av kommunfullmäktige
2016-02-29 §19
Inkomna skriftliga synpunkter från Tingsryds energi AB
Inkomna skriftliga synpunkter från Tingsrydsbostäder AB

På sammanträdet

Sammanställning av förslag på ändringar delas ut och går igenom.
Revideringar görs i utkast till ägarpolicy.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Tingsryds Energi AB
Tingsrydsbostäder AB
Tingsryds Utveckling och Fastighets AB

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249440SE

Utdragsbestyrkande

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN: Åke Nyberg
TID: 2025-09-09 15:12:08 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46728892433)
IDENTIFIKATIONS-ID: b612e8f2c5284781b295557bd974d77b

NAMN: Alexandra Kallio
TID: 2025-09-09 16:19:49 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46702977964)
IDENTIFIKATIONS-ID: 84d958d6c97e4fc7a3d9fa8d2b95a485

NAMN: Anna Arvidsson
TID: 2025-09-09 16:45:52 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46761184546)
IDENTIFIKATIONS-ID: e4c2bf965f3b4a809a1350a25a93d3a1

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-09-09 16:45:57 +02:00
Ref: 249440SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Ägarpolicy

Antagen av Kommunfullmäktige 2025-XX-XX § XX

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	4
2. Inledning och syfte med ägarpolicy	5
3. Aktiv ägarstyrning genom ägarpolicy	6
3.1 Definition av aktiv ägar- och bolagsstyrning	6
3.2 Styrprinciper.....	6
3.3 Stiftelser med kommunalt ändamål	7
4. Formella bolagsorgan - dess roller och ansvar.....	8
4.1 Ägaren	8
4.1.1 Kommunfullmäktige	9
4.1.2 Kommunstyrelsen	9
4.1.3 Moderbolaget TIKAB	10
4.2 Bolagsstämman	11
4.3 Styrelsen.....	11
4.3.1 Styrelsen i moderbolaget.....	13
4.3.2 Dotterbolagens styrelse	13
4.4 VD.....	13
4.5 Revisor	14
5. Formella ägarstyrningsdokument	15
5.1 Ägarpolicy.....	15
5.2 Bolagsordning.....	15
5.3 Ägardirektiv	15
5.3.1 Allmän del	15
5.3.2 Bolagsspecifik del	16
5.3.3 Beslutsordning	17
5.4 Arbetsordning för styrelse.....	17
5.5 Instruktion för VD.....	17
5.6 Affärsplan	18
5.7 Årsredovisning och delårsrapporter	18
5.8 Bolagsstyrningsrapport.....	19
5.9 Styrelseutvärdering.....	19
6. Formella strategiska möten i ägarstyrningsprocessen	20
6.1 Ägardialog i två steg	20
6.1.1 Dialog KF Presidium – TIKAB.....	20
6.1.2 Dialog TIKAB – Dotterbolagen.....	20
6.1.3 Strategiskt samtal KSAU - stiftelse med kommunalt ändamål	21
6.2 Bolagsstämma.....	21

BILAGOR

BILAGA 1. UTGÅNGSPUNKTER FÖR KOMMUNALT BOLAGSÄGANDE	23
BILAGA 2. STYRELSENS OCH DESS ORDFÖRANDES UPPGIFTER OCH ANSVAR	24
BILAGA 3. BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT	26
BILAGA 4. UTVÄRDERINGSFRÅGOR FÖR STYRELSEN OCH FÖRETAGSLEDNINGEN	27
BILAGA 5. MALL FÖR ÄGARDIALOG	28
BILAGA 6. MALL FÖR STRATEGISKA SAMTAL MED STIFTELSE	29

Dokumenttyp Policy	Dokumentnamn Ägarpolicy	Antagen 2025-XX-XX	Antagen av KF	
Dokumentägare KLF	Dokumentansvarig Kommunchef	Reviderad	Giltighet	
Dokumentinformation			Diarienummer	
Ämnesområde			Intranät ☒	Hemsida ☒
Andra regelverk som omnämns				

1. Sammanfattning

Sammanfattningsvis omfattar denna ägarpolicy följande områden:

- Hur vi äger och utvecklar bolagen i Tingsryds kommun som helhet
- Bolagsorganens roller – dess fokus och samspel
- Syfte och ändamål med bolagen – d v s varför äger vi dessa bolag
- Ägardialog - process för styrning inklusive att handha uppsiktsplikten enligt Kommunallagen
- Ägardirektiv - inriktning/krav på verksamheten från ägaren i olika dimensioner

Koncern med helhetsperspektiv är den vägledande principen för all ägarstyrning inom Tingsryds kommun, dvs hög grad av samverkan i gemensamma strategiska och administrativa funktioner.

Aktivt ägande tillämpas genom goda relationer utifrån förståelse av aktuell lagstiftning, aktuella omvärldsförutsättningar för att skapa tydlig styrning, funktionalitet och effektivitet i bolagens verksamhet.

Ägarstyrningen är en **integrerad del av kommunens strategiska ledningsarbete** med fokus på ekonomi- och verksamhetsstyrning, inklusive budget och bokslut för Tingsryds totala verksamhet. Principerna för övergripande styrning i Tingsryds kommun utifrån av Kommunfullmäktige (KF) eller Kommunstyrelsen (KS) beslutade dokument ska enligt denna policy och ägardirektiv tillämpas.

Tydlig ägarstruktur och ägarroll säkerställs genom att Tingsryds kommun tillämpar principen med äkta koncern. Moderbolaget Tingsryds kommunföretag AB (TIKAB) har uppdraget att agera som aktiv ägare, d v s genomföra och verkställa ägarstyrningen i dialog genom att utforma ägardirektiv till koncernens bolag som fastställs av Kommunfullmäktige och av bolagsstämman via ombud. Kommunfullmäktiges presidium representerar på samma sätt ägaren gentemot moderbolaget TIKAB.

Uppdelningen av ägarrollen i Tingsryds kommun kan sammanfattas på följande sätt:

- **Kommunfullmäktige (KF)** - är den ytterst ansvarige för all verksamhet inklusive bolagsägande.
- **Kommunfullmäktiges Presidium (KF Pres)** – genomför ägardialog och kommunicerar ägardirektiv till moderbolaget TIKAB.
- **Kommunstyrelsen (KS)** – utövar uppsiktsplikt över bolagen utifrån kommunallagen.
- **Kommunstyrelsen arbetsutskott (KSAU)** - har ingen aktiv ägarroll i upplägget för ägar- och bolagsstyrning i Tingsryds kommun, men har ett ansvar avseende strategisk dialog med stiftelserna med kommunalt ändamål.
- **Tingsryds Kommunföretag AB (Moderbolaget, TIKAB)** – innehar ägarrollen i det löpande arbetet. TIKAB genomför ägardialog och kommunicerar ägardirektiv till koncernens dotterbolag. TIKAB har helhetsansvar och uppsikt över koncernbolagen.

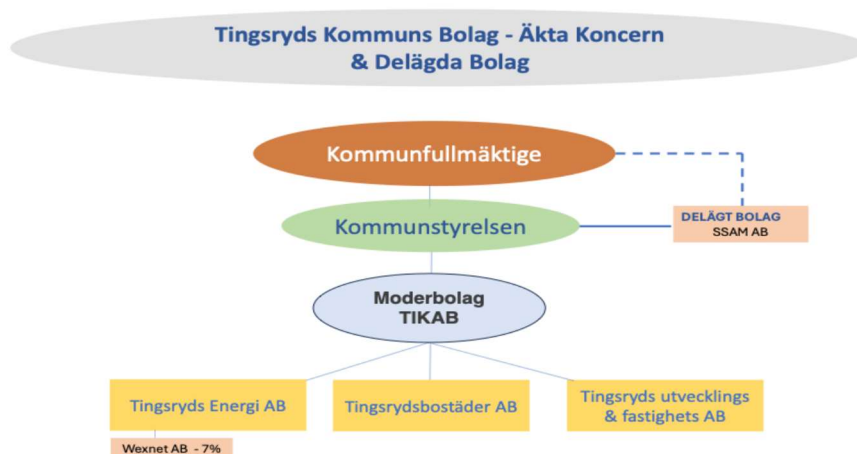
2. Inledning och syfte med ägarpolicy

Ägarpolicyen beskriver principer för styrning av kommunens aktiebolag (AB). Olika organ och styrprocesser beskrivs utifrån såväl juridiskt, strategiskt som praktiskt perspektiv. Policyen ska vara ett verktyg för en effektiv, professionell och värdeskapande ägarstyrning av kommunens bolag med helhetsperspektiv. Utgångspunkter för kommunalt ägande beskrivs i bilaga 1.

Syftet med ägarpolicyen är att:

- Förklara kommunens förhållningssätt gällande ägande av sina bolag
- Ange principer för en effektiv och ömsesidig dialog och styrning av kommunens bolag
- Stimulera en aktiv dialog mellan kommunen som ägare och de ägda bolagen
- Förtydliga de olika bolagsorganens roller och relationer

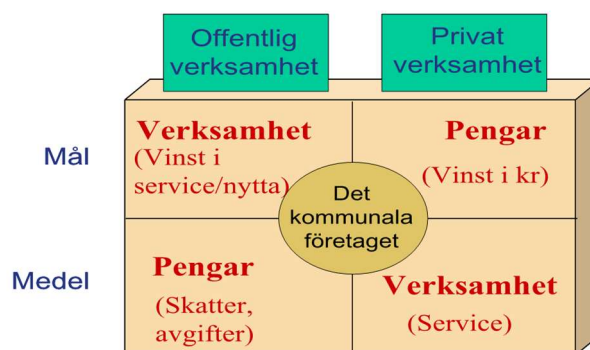
Ägarpolicyen inriktar sig framför allt på kommunens helägda bolag och äkta koncern, vilken framgår av bilden nedan. Samtidigt har policyen också som syfte att öka graden av samverkan för ökad effektivitet inom Tingsryds kommun som helhet, d v s nämnder och deras förvaltningar, delägda bolag samt stiftelser med kommunalt ändamål. Särskilt frågan om samverkan med stiftelser är viktig sett i ett praktiskt dialogperspektiv som gäller själva styrprocessen och dess principer, trots att stiftelser inte är bolag och inte ägs av kommunen, men är stiftade för kommunalt ändamål av kommunen. Se avsnitt 3.3 och 6.1.3.

Kommunala bolag har en unik och **dubbel logik** som skapas genom att både aktiebolagslagen och kommunallagen är tillämpliga. Enligt aktiebolagslagen är vinsten/pengarna målet och verksamheten medlet. Enligt kommunallagen är det tvärtom, verksamheten är målet och pengarna är medlet. Således måste kommunkoncernen arbeta med både aktiebolagslagens vinstsyfte/vinstkrav och vinst enligt kommunallagen i form av service/nytta för medborgaren.

Detta innebär att det finns en ”dubbel” avkastningslogik. Det ställer krav på hur man utvärderar bolagens verksamhet, dess värdeskapande och effektivitet, d v s såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt, samt ur internt och externt perspektiv.

VERKSAMHETSLOGIK

3. Aktiv ägarstyrning genom ägarpolicy

En väl genomtänkt ägarstyrning är av stor betydelse för den kommunala verksamhetens legitimitet, ändamålsenlighet och effektivitet. Detta handlar bland annat om att:

- Medborgarna skall känna **förtroende** för att styrningen av kommunens bolagssektor sker ändamålsenligt och effektivt, då det handlar om avsevärda belopp i omsättning och förmögenhet.
- Kommunen skall vara en **aktiv ägare** som tar ansvar för sitt ägande och ser till att erforderlig samverkan sker mellan bolagen samt med nämnder/förvaltningar och stiftelser. Detta kräver tydlig omvärldsanalys, risk- & möjlighetsanalys samt en välstrukturerad ägardialog
- Kommunens roll som ägare ska skapa klar och **tydlig inriktning**, genom dialogbaserad bolagsstyrning som resulterar i effektiva ägardirektiv i olika dimensioner.
- En **tydlig** och väl avvägd **rollfördelning** ska råda mellan ägarrepresentant, bolagsstämma, moderbolags- och dotterbolagsstyrelser, bolagsledning samt revisorer och lekmannarevisorer.

3.1 Definition av aktiv ägar- och bolagsstyrning

Utifrån forskning, erfarenheter och SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) kan denna definieras på följande sätt:

”En medveten koncernstyrningsprocess som syftar till att påverka kommunens helägda och delägda bolag, dess beslut och beteende i riktning mot av ägaren fullmäktige fastlagda mål och ägardirektiv.”

Ägardirektiven förädlas av dotterbolagens styrelser till professionella affärsplaner med flerdimensionella mål och strategier, vars samhällsekonomiska och företagsekonomiska resultat kan följas upp och kontrolleras samt rapporteras inom kommunkoncernen i dialog med ägaren.

Dessutom sker finansiell och verksamhetsmässig granskning av revisorer/lekmannarevisorer beträffande hur bolagens styrelser och VD skött den såväl strategiska som löpande förvaltningen genom förvaltningskontroll, som omfattar räkenskaper, verksamhetsresultat och utövandet av intern kontroll.

3.2 Styrprinciper

De organisatoriska styrprinciper som gäller i Tingsryds kommunkoncern är:

- **Koncernsamverkan** - vi bygger inte upp parallella organisatoriska enheter inom kommunkoncernen – utan samordnar via kommunledningsförvaltningen. Exempel på funktioner som har behov av strategisk samverkan är; ekonomi, personal och IT.
- **Decentralisering** –varje beslut fattas på lägsta möjliga nivå. Öppenhet eftersträvas och konsultation mellan de olika organisationsnivåerna sker.
- **Resultatstyrning** - fokus på mål inom ekonomi/kostnad och verksamhetens omfattning/prestation samt rätt nivå på kvalitet.

- **Internprissättning** - pris sätts på interna tjänster utifrån beslutad självkostnadsmodell för att minska suboptimering, med eventuell justering för lagstiftning och branschlogik för att uppnå specifika styrsyften. Självkostnadsmodellen fastställs av Tikab efter samråd med dotterbolagen.

Om inget annat särskilt beslutats eller följer av särskild lagstiftning, ska grundläggande principer om självkostnad, likställighet och lokalisering enligt kommunallagen gälla i hela kommunkoncernen. Se bilaga 1. Exempel på särskild lagstiftning är Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala aktiebolag och Fjärrvärmelagen (2008:263).

Kommunens bolag och stiftelser omfattas av Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) enligt 2 kap 3§. För frågor om affärs- och driftförhållanden gäller sekretess enligt 6 kap § 1 i Sekretesslagen (1980:100). Ägaren får alltså inte yppa något som kan skada bolaget.

3.3 Stiftelser med kommunalt ändamål

Denna organisationsform – stiftelse – är **företag men inte bolag** och är inte kopplat till ägarstyrning i juridisk bemärkelse i denna policy. En stiftelse kan inte ägas utan bedriver verksamhet utifrån stiftelseurkunden och huvudmannadirektiv där stiftelsens kommunala ändamål framgår.

Inom den totala kommunala verksamheten sköter KSAU om en löpande strategisk dialog med dessa kommunala stiftelser. Syftet är att samordna stiftelsens verksamhet med den gemensamma styrprocessen inom olika områden, då ändamålet är kommunalt.

Ägarpolicyn tillämpas i styrprocessen för kommunala stiftelser så långt som möjligt med syftet att skapa maximal effektivitet för såväl stiftelsen som för bolagen och kommunen i övrigt, d v s för helheten.

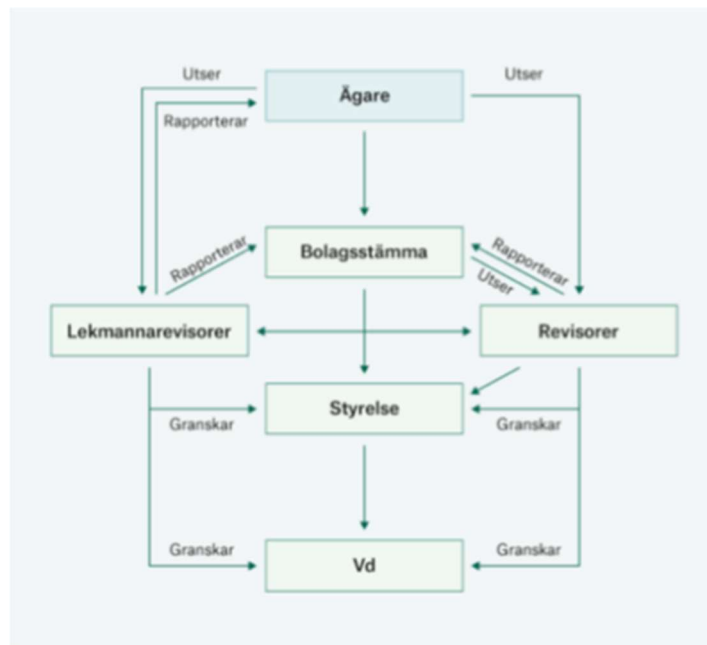
Inom ramen för stiftelsens stadgar utfärdar kommunfullmäktige **huvudmannadirektiv** som baseras på strategiska samtal mellan stiftelsens styrelse och kommunstyrelsens arbetsutskott. Stiftelsens stadgar har företräde om motsägelser skulle uppstå mellan huvudmannadirektiv och stadgar.

4. Formella bolagsorgan - dess roller och ansvar

I detta kapitel framgår de viktigast uppgifterna och rollerna för formella organ som är inblandade i ägarstyrningsprocessen i Tingsryds kommun med fokus på de bolagsorganen som definieras kopplat till dess roll enligt Kommunallagen och Aktiebolagslagen:

- Ägaren
- Bolagsstämman
- Styrelsen
- Verkställande direktören (VD)
- Revisorn och lekmannarevisorerna

Bilden nedan illustrerar de **olika bolagsorganens roller och relationer** samt hur dessa interagerar med varandra. D v s vem som utser, ger styrning till underställd enhet (direktiv), samt granskar, kontrollerar och följer upp.

4.1 Ägaren

Denna fråga handlar om vilket/vilka organ som ska ta ansvar för att vara en aktiv ägare, genom en utvecklad ägarroll. Ägarrollen är uppdelad på olika organ, men ligger ytterst hos Kommunfullmäktige. Övriga organ som måste samspela inom ramen för en aktiv ägarroll är framför allt; Kommunfullmäktiges presidium, Kommunstyrelsen samt koncernens moderbolag TIKAB.

Ägaren utövar sin makt principiellt sett via bolagsstämman vilken förbereds genom dialoger som leder till ägardirektiv som skapar förutsättningar för aktivt ägande samt värde för bolagen, kunder och medborgare. Se avsnitt 4.2 och 6.2.

Den reella styrningen utövas genom strategiska dialoger mellan Kommunfullmäktiges presidium och TIKAB samt mellan TIKAB och dotterbolagens styrelser inom den äkta koncernen. Se avsnitt 6.1.

4.1.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag. Det är kommunfullmäktige som beslutar om en kommunal verksamhet ska bedrivas i bolagsform och fastställer vilket ändamål (syfte) och vilka befogenheter som ska gälla för bolagets verksamhet.

Formellt utövar kommunfullmäktige sin ägarroll gentemot bolagen genom att:

- fastställa bolagsordning och ändring av denna
- besluta om ägardirektiv som sedan fastställs på bolagsstämma
- utse ombud till bolagsstämma i moderbolaget samt lämna instruktion till hur ombudet ska rösta (inklusive fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter, ersättare och verkställande direktör)
- utse styrelseledamöter och ersättare
- utse revisorer och lekmannarevisorer
- godkänna affärsplaner och fastställa borgensramar
- ha rätt att ställa interpellation eller fråga till ordförande i kommunalt bolag
- besluta om riktlinjer, planer, policyer och riktlinjer för hela kommunkoncernen
- ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan beslut fattas i bolaget (se avsnitt 4.3 sid 12)
- bli informerad om strategiskt viktiga händelser med möjlighet att agera

Kommunfullmäktige ska under året få lämplig strategisk information om hur bolagens ekonomi och verksamhet utvecklas. Detta sker huvudsakligen genom delårsrapporter och årsredovisning. Information sker inom ramen för den löpande styr- och uppföljningsprocessen och Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

På uppdrag från kommunfullmäktige genomför **kommunfullmäktiges presidium** ägardialog med moderbolaget TIKAB. Presidiet ansvarar även kommunikation av ägardirektiv till moderbolaget.

4.1.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har, i kraft av sin uppsiktsplikt över alla bolag med koppling till planering, samverkan och uppföljning av den totala verksamheten för kommunkoncernen, ansvar för att beredning av ärenden och rapportering löpande sker till Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har utifrån kommunallagen 6 kap §1 **uppsiktsplikt** över alla kommunala bolag och ska göra en årlig bedömning av bolagens verksamhet utifrån det ändamål och de befogenheter som anges i bolagsordningen och ägardirektivet. **Uppsikten utgör inte styrning.** Uppsikten är en offentligrättslig förvaltningskontroll av motsvarande slag som gäller för nämnderna. Kommunstyrelsen avgör själv hur uppsiktsplikten fullgörs och dokumenterar detta, samt rapporterar.

Till stöd för kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska bolagen årligen lämna **bolagsstyrningsrapport** avseende sina verksamheter. Om kommunstyrelsen bedömer att ett

bolag under året har avvikit från sitt ändamål och/eller sina befogenheter ska kommunstyrelsen lämna förslag till bolagen och kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

När moderbolag och äkta koncern föreligger kan större delen av den reella ägarstyrningen förläggas till moderbolaget. I Tingsryds kommun har detta skett till TIKAB. Se avsnitt 4.1.3.

Kommunstyrelsen har rätt att själv eller genom därtill utsedda personer när som helst ta del av bolagets räkenskaper, verksamhet och övriga handlingar samt att även i övrigt inspektera bolaget.

På begäran ska kommunstyrelsen informeras om och tillställas handlingar rörande bolagens verksamheter såsom protokoll och liknande handlingar. Om handlingarna är av en sådan beskaffenhet att bolagen på grund av reglerna om offentlighet och sekretess inte kan lämnas ut, ska dessa uppgifter uteslutas. Av det översända materialet ska framgå att sådan åtgärd har vidtagits.

I Tingsryds kommun har **kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU)** ingen särskild roll i upplägget av ägarstyrningen i kommunen eller inom den äkta koncernen. Detta eftersom TIKAB sköter denna uppgift. KSAU har däremot ansvaret och uppgiften att leda strategiska samtal med stiftelser med kommunalt ändamål. Fokus är koordinering och samverkan inom fastighet och bostad. Detta är inte ägarstyrning i juridisk bemärkelse, då en stiftelse inte kan ägas. Det är viktigt att Kommunstyrelsen tar ett helhetsgrepp över alla de olika verksamheterna i sin rapportering till KF oavsett juridisk form.

4.1.3 Moderbolaget TIKAB

Moderbolaget TIKAB innehar ägarrollen i det löpande arbetet och genomför ägardialog och kommunicerar ägardirektiv till koncernens dotterbolag. Vidare har moderbolaget ett helhetsansvar och uppsikt över koncernbolagen.

I sin ägarroll ska moderbolaget:

- svara för beredning och samverkan i strategiska frågor som överlämnas till kommunfullmäktige via kommunstyrelsen, såsom delårsrapporter, årsredovisning och affärsplaner.
- leda styrprocessen mellan moderbolaget och de olika helägda dotterbolagen i koncernen efter särskild ordning, d v s agenda för ägardialog samt struktur för ägardirektiv.
- inför beslut i kommunfullmäktige bereda och samordna förslag till försäljning av fastigheter och bolag inom koncernen och andra frågor avseende bolagens tillgångar i enlighet med de ägardirektiv som anges för respektive bolag.
- medverka till att verksamheten inom och mellan kommunens bolag organiseras med tydligt kundfokus i samhällsperspektiv och med en ändamålsenlig struktur som aktiv ägare av koncernbolagen. Syftet är att uppnå optimal samverkan, värdeskapande och resursutnyttjande i de kommunägda bolagen i samverkan med kommunen och kommunens stiftelser.

4.2 Bolagsstämman

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och det är på stämman som ägaren utövar sitt rättsliga inflytande över bolaget enligt aktiebolagslagen. Bolagsstämman är forumet för ägaren att utöva formell ägarstyrning. Stämman bör ses som ett led i kommunikationen mellan ägare och bolag. Se avsnitt 6.2.

Detta innebär att tillämpliga styrdokument som kommunfullmäktige beslutat om, exempelvis bolagsordning och ägardirektiv, även ska antas på bolagsstämma för att de ska bli rättsligt bindande för bolaget, vilket ger en dubbel styrning och demokratisk kontroll.

4.3 Styrelsen

Bolagsstyrelsen ansvarar generellt sett inför ägaren för att verksamheten bedrivs utifrån givna ägardirektiv, som skall omsättas till affärsplaner och beslutas av styrelsen och därefter godkännas av kommunfullmäktige. Detta gäller såväl moderbolag som dotterbolag. Styrelserna skall ha god kontroll på ekonomi och verksamhet samt uppsikt över VD:s arbete.

Huvuduppdraget för styrelserna i moder- och dotterbolag är att säkerställa att inriktningen och målen i ägardirektivet uppnås genom att konkretisera dem i affärs- och investeringsplaner enligt överenskommen struktur som hänger samman med ägardialogens agenda. Enligt aktiebolagslagen är det bolagsstyrelsen som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Ledamotskapet i en bolagsstyrelse är till skillnad från kommunala förtroendemannauppdrag en form av sysslomannauppdrag, vilket betyder att man åtagit sig att fullgöra ett förvaltningsuppdrag för någon för annans räkning (d v s åt ägaren). Styrelseledamoten har således förbundit sig att verka för bolagets bästa i enlighet med vad som kommit till uttryck i bolagsordning och ägardirektiv. Detta innebär att ledamoten civilrättsligt förbinder sig att agera för bolagets bästa inom ramen för bolagsordningen och ägardirektivet. Den politiska styrningen sker genom ägardirektiv som fastställs av Kommunfullmäktige och beslutas av bolagsstämman. Utrymme för traditionell partipolitik i bolagen ligger i strid mot lagstiftningen i ABL. Den politiska styrningen går istället via ägardirektiv, med bolagets bästa för ögonen.

Alla styrelser ska upprätta en **arbetsordning** för sitt arbete. Styrelsen i koncernbolagen rapporterar till kommunfullmäktige enligt utfärdade anvisningar. Bolagsstyrelserna ska i **VD-instruktion** ange arbets- och ansvarsfördelningen mellan styrelsen och den verkställande direktören.

Styrelseledamöter i kommunala bolag har även ett ekonomiskt ansvar. Till följd av dessa specifika förutsättningar och krav ska ledamöter och suppleanter i bolagsstyrelser genomgå en introduktionsutbildning om bolaget, dess verksamhet, organisation, marknad med mera, samt en mer fördjupande styrelseutbildning med den lokala kontexten i fokus. Styrelseförsäkring ska finnas för ledamöter i kommunens bolag.

Mot bakgrund av bolagsstyrelsens rättsliga funktion som förvaltningsansvarig bemannas kommunens bolagsstyrelser under beaktande av kompetens när det gäller bolagsförvaltning/ledning samt goda förutsättningar för ett bra samarbete ledamöterna emellan och med ägaren.

Möjlighet finns att välja en eller flera ledamöter enbart med utgångspunkt från lämplighet och kompetens utan partitillhörighet men som blir vald på ett politiskt mandat. Detta benämns vanligen **extern ledamot i bolagsstyrelsen** som besitter specifik sakkompetens. En sådan ledamot behöver inte vara bosatt i kommunen.

Kommunfullmäktige fastställer i vilken ordning **ersättare i bolagens styrelser** ska inträda vid förfall för ordinarie ledamot. Ersättare har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden. Ersättare ska alltid för kännedom erhålla kallelse med tillhörande handlingar avseende styrelsesammanträde. Ersättare har att iaktta motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

Kommunfullmäktige fastställer **grunder för arvode och andra ersättningar** som ska utgå till styrelseledamöter och ersättare samt de lekmannarevisorer som utses av kommunfullmäktige.

Respektive bolagsstyrelse skall skapa goda förutsättningar för återkommande dialog med **allmänheten** utifrån bolagets förutsättningar av sin verksamhet.

Styrelsen översänder utan dröjsmål följande handlingar regelbundet till kommunstyrelsen och Tikab:

1. Protokoll från bolagsstämma
2. Protokoll från styrelsesammanträde
3. Delårsrapporter, årsredovisning och budget
4. Bolagsstyrningsrapport
5. Revisionsberättelse och granskningsrapport
6. Förslag till affärsplan inklusive investeringsplan, samt
7. Löpande handlingar av vikt för kommunstyrelsen samt frågor om efterhörande av kommunfullmäktiges syn i frågor av principiell beskaffenhet.

Styrelsen ska inhämta Kommunfullmäktiges **godkännande** innan beslut och verkställighet av beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt om inget annat anges i de specifika ägardirektiven till bolaget. Härmed avses:

1. Bildande, förvärv och fusion av bolag eller avveckling/försäljning av aktier eller andelar i helägda eller delägda bolag
2. Ändring av bolagsordning
3. Ändring av aktiekapital
4. Deltagande i emission eller lämnande av ägartillskott eller dylikt i bolag som inte är helägt dotterbolag
5. Kapitaltillskott om dessa kommer från kommunen
6. Frivillig likvidation av bolag
7. Förslag till ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet, dvs ändamål i bolagsordningen
8. Förvärv och försäljningar av fastigheter över belopp som framgår av ägardirektiv
9. Nybyggnationer, ombyggnationer, renoveringar eller rivningar över belopp som framgår av ägardirektiv
10. Grunderna/principerna för ekonomiska förmåner för bolagens styrelser
11. Grunderna/principerna för ekonomiska förmåner för verkställande direktörerna i bolagen
12. Ansvarsfrihet, om anmärkning riktats mot styrelseledamot eller verkställande direktör av revisor eller lekmannarevisor

Styrelsen ska ge Kommunfullmäktige **tillfälle att yttra sig** i frågor innan bolag beslutar och verkställer beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars är av större vikt. Härmed avses:

1. Större investeringar gällande belopp som framgår av ägardirektiv
2. Åtgärder som innebär ny inriktning för bolagen eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde samt
3. Affärer som bedöms kunna skapa diskussion till exempel gällande förvärv eller försäljning av fast egendom eller liknande.

Frågor som kräver Kommunfullmäktiges godkännande eller yttrande ska beredas och samordnas av TIKAB, som sedan via Kommunstyrelsen för upp frågan till Kommunfullmäktige. Om en fråga faller utanför uppräknningen ovan, men tveksamhet uppstår huruvida ställningstagande från kommunfullmäktige ändå skulle anses lämpligt att inhämta ska bolaget samråda med TIKAB, som samråder med kommunfullmäktiges presidium. TIKAB beslutar i frågan.

4.3.1 Styrelsen i moderbolaget

Kommunfullmäktiges presidium genomför ägardialog med styrelsen i TIKAB. Presidiet föreslår ägardirektiv som efter beredning av kommunstyrelsen beslutas i kommunfullmäktige och fastställs på bolagsstämman för att bli juridiskt bindande. Primärt gäller det koncernens förväntade totala avkastning inom ekonomi samt strategisk inriktning av koncernens verksamheter i olika bolag samt krav på samordning. Moderbolaget ska årligen göra en övergripande affärsplan för sin verksamhet utifrån de fastställda ägardirektiven.

4.3.2 Dotterbolagens styrelse

Styrelsen i TIKAB genomför ägardialoger med styrelserna i dotterbolagen. TIKAB föreslår ägardirektiv som efter beredning av kommunstyrelsen beslutas i kommunfullmäktige och fastställs på bolagsstämman för att bli juridiskt bindande. Varje bolag upprättar därefter affärsplan baserad på ägardirektiven. Strukturen på ägardirektiven är utgångspunkten för varje bolags affärs- och investeringsplan med fastställt innehåll som finns i detta dokument med tydlig koppling till ägardialogens innehåll, d v s ekonomi, verksamhetsinriktning och samverkan.

4.4 VD

VD ansvarar för all löpande förvaltning i bolaget – ekonomi, verksamhet, omvärldsanalys, affärsutveckling, risk- och möjlighetsanalyser samt har kontakt med partners, kunder och intressenter.

Dotterbolagets styrelse tillsätter och entledigar verkställande direktör efter samråd med styrelsen i TIKAB och Kommunchef. Verkställande direktören är syssloman i förhållande till bolaget och ska på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. Det innebär att verkställande direktören ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten såsom det kommer till uttryck i bolagsordningen, ägardirektiv och styrelsebeslut verkställs.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen utifrån ägardirektiv och styrelsens riktlinjer och anvisningar, samt se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt. Utan att det kommer till uttryck i lagtext ska VD vara drivande i strategiska och löpande utvecklingsfrågor. Verkställande direktören ansvarar för att förse

styrelsen med relevant information om bolaget och dess verksamhet samt de underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete. VD ska arbeta enligt den **VD-instruktion** som styrelsen fastställt. Av instruktionen ska VD:s befogenheter framgå.

VD-rollens **principiella uppgifter och ansvar** är:

- Leda ledningsgruppsarbetet i bolaget
- Kontrollera organisation, ekonomi och verksamhet
- Intern kontroll
- Strategiska samarbeten
- Ansvara för utvecklingsfrågor

Fokus för **VD i moderbolaget** är:

- Övergripande styrning och ledning (strategisk planering, samverkan och uppföljning)
- Dialog med ordförande i moderbolagets styrelse
- Dialog med VD i dotterbolagen
- Skapa god samverkan i kommunens ledningsgrupp

Fokus för **VD i dotterbolag** är:

- Leda bolagets ledningsgrupp
- Dialog med styrelsens ordförande
- Utveckla bolagets verksamhet utifrån av styrelsen beslutad affärsplan
- Leda organisationen
- Samverka med externa aktörer

4.5 Revisor

Det finns två olika revisorsroller inom kommunala bolag, dels auktoriserad revisor, och dels lekmannarevisor.

Den auktoriserade revisorn utses av bolagsstämman och granskar dels bolagets räkenskaper, och dels styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Den auktoriserade revisorn upprättar en *revisionsberättelse* till bolagsstämman och uttalar sig i ansvarsfrågan. Bestämmelser om revisor ska finnas i bolagsordningen. Upphandling av revisorer samordnas med kommunens upphandlingsfunktion. Den auktoriserade revisorns uppdrag regleras i aktiebolagslagen med tillhörande revisionsstandarder.

Lekmannarevisorerna utses av kommunfullmäktige och hämtas ur kretsen av kommunens förtroendevalda revisorer. I bolagsordning ska anges antalet lekmannarevisorer i bolaget. Lekmannarevisorerna granskar om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Efter årets revision lämnar lekmannarevisorerna en *granskningsrapport* till kommunfullmäktige och bolagsstämman. I denna uttalar sig lekmannarevisorerna om det som granskats inom uppdraget och upplyser om det finns anledning att rikta anmärkning mot styrelsen eller verkställande direktör. Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunallagen med tillhörande revisionsstandarder.

Lekmannarevisoren är ägarens verktyg för att säkerställa styrning av bolagets verksamhets ändamålsenlighet och effektivitet. I relationen mellan kommunen som ägare och dess bolag har lekmannarevisoren också rollen att säkerställa den demokratiska insynen och kontrollen.

5. Formella ägarstyrningsdokument

5.1 Ägarpolicy

Ägarpolicy är ett övergripande styrdokument som anger ramarna för kommunens ägande och styrning av kommunens helägda bolag. Den innehåller principer och riktlinjer för hur kommunen som aktiv ägare utövar sitt inflytande över bolagens verksamhet. Policy ska vara ett verktyg för en effektiv, professionell och värdeskapande ägarstyrning av kommunens bolag med helhetsperspektiv.

Policy fastställs av kommunfullmäktige och ska aktualiseras eller revideras varje mandatperiod.

5.2 Bolagsordning

Bolagsordningen är det grundläggande styrdokumentet för ägarstyrning och anger det kommunala **ändamålet** med verksamheten, det vill säga dess **syfte** och uppdrag (**varför** kommunen äger bolaget) samt de förutsättningar som gäller för uppdragets utförande. Eftersom bolagsordning inte låter sig ändras utan beslut i kommunfullmäktige, och därefter registrering hos Bolagsverket, framstår det som naturligt att i bolagsordning endast införa regler av grundläggande natur som ändamål enligt ovan, samt **föremål** (**vad** bolaget sysslar med och i vilken bransch) för bolagets verksamhet, samt aktiekapitalets storlek, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på bolagets årsstämma (inklusive beslut om ägardirektiv).

Dessutom måste det i bolagsordningen anges att kommunfullmäktige ska få ta ställning eller yttra sig innan ett kommunalt bolag fattar beslut i fråga som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Därutöver ska det anges att det är kommunfullmäktige som ska utse styrelseledamöter och lekmannarevisorer samt vilka principer som gäller för bolaget såsom innehållet i ägarpolicy.

5.3 Ägardirektiv

Kommunen utövar sin konkreta materiella juridiska styrning över bolagen genom ägardirektiv enligt särskild ordning. Ägardirektiv är ett riktat direktiv till bolaget från ägaren om dennes krav och förväntningar på bolaget framöver, vanligtvis ett år i taget. Kommunfullmäktige beslutar årligen, eller när behov föreligger, om ägardirektiv för bolagets verksamhet, vilka sedan fastställs på bolagsstämman. Ägardirektiv *kan* även vid behov ges till delägda bolag, d v s utanför den äkta koncernen. I dessa fall sker samordning med övriga ägare till bolaget.

Ägardirektiven till kommunens helägda bolag innehåller två delar, dels en *allmän del* som är densamma för alla bolag och dels en *bolagsspecifik* del med innehåll för varje enskilt bolag.

5.3.1 Allmän del

I den allmänna delen tas upp direktiv som gäller för samtliga helägda bolag i kommunen. Exempel på direktiv är att alla bolagen ska arbeta efter denna policy med fokus på aktiv ägardialog samt upprättande av affärsplan utifrån erhållna ägardirektiv samt andra av kommunen fastställda planer och dokument som omfattar eller påverkar kommunkoncernen och dess verksamhet. Detta betyder att särskild hänsyn ska tas till fastställd **vision, värdegrund samt koncernövergripande mål**.

5.3.2 Bolagsspecifik del

Denna del av ägardirektivet avser det enskilda bolaget och innehåller det unika uppdrag som bolaget har i form av uppdrag från ägaren, vilket beslutats av Kommunfullmäktige. Uppdraget i direktiven anges i tre dimensioner:

- *Ekonomiskt* resultat och avkastning. Krav på avkastning och utdelning ska anpassas efter verksamhetens förutsättningar.
- *Verksamhetens* strategiska inriktning, omfattning och kvalitet.
- *Samverkan* i strategiska frågor.

Ägardirektiv - Struktur & innehåll

Gällande *strategisk samverkan* ska den kommunala verksamheten såväl i förvaltningsform som i bolagsform präglas av helhetssyn och principen om koncern- och medborgarnytta. Kommunen, dess nämnder, förvaltningar, stiftelser och bolag ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse av effektivitet. Bolagen ska samverka med kommunen i administrativa rutiner och system i syfte att uppnå maximal effektivitet och koncernnytta.

Gällande dessa strategiska **koncernsamverkansområden** är det framför allt nedanstående funktioner som skall prioriteras för de helägda bolagen och samtliga andra organisatoriska enheter som är direkt kopplade till - nämnder och styrelser - eller indirekt kopplade till kommunen som tidigare stiftade stiftelser av kommunen med kommunalt ändamål.

- Ekonomi & finansförvaltning
- Organisations & ledarskapsutveckling
- Säkerhetsfrågor
- Beredskap & sårbarhet
- Revision
- Platsvarumärket Tingsryd & extern marknadsföring
- Personal & ersättningsfrågor
- Digitalisering & IT
- Upphandling & inköp
- Fastighetsförvaltning
- Arkiv och dokumenthantering

5.3.3 Beslutsordning

Följande beslutsordning gäller för ägardirektiv i Tingsryds kommun.

Beslutsordning ägardirektiv till moderbolaget - TIKAB

1. Kommunfullmäktiges presidium tar fram förslag i samverkan (vid ägardialog) med TIKAB
2. TIKAB för via kommunstyrelsen upp föreslagna direktiv till Kommunfullmäktige
3. Kommunfullmäktige beslutar och återsänder till TIKAB genom sitt ombud vid bolagsstämma
4. Bolagsstämman fastställer formellt ägardirektiv som blir juridiskt bindande efter att protokollet justerats

Beslutsordning ägardirektiv dotterbolagen

1. TIKAB tar fram förslag i samverkan (vid ägardialog) med alla enskilda bolag i koncernen
2. TIKAB för via kommunstyrelsen upp föreslagna direktiv till Kommunfullmäktige
3. Kommunfullmäktige beslutar och återsänder till TIKAB
4. TIKAB utser ombud som vid bolagsstämma som framlägger direktiv
5. Bolagsstämman fastställer formellt ägardirektiv som blir juridiskt bindande efter att protokollet justerats

5.4 Arbetsordning för styrelse

Styrelsens arbetsordning är en fastställd instruktion för hur arbetet i bolagsstyrelsen ska läggas upp. Styrelsens arbetsordning fastställs vid det konstituerande styrelsesammanträdet och det är alltså bolaget som ansvarar för att upprätta och uppdatera arbetsordningen.

Arbetsordningen innehåller styrelsens ansvar och arbetsuppgifter, styrelseordförandens arbetsuppgifter, revisionsfrågor samt anger vilka rapporter om finansiell och verksamhetsmässig information som styrelsen ska få inför varje ordinarie styrelsemöte. Vidare anger arbetsordningen arbetsfördelningen mellan styrelsens ledamöter och VD. Ur arbetsordningen ska framgå att styrelsen ska genomföra styrelseutvärdering som underlag till bolagsstyrningsrapport.

5.5 Instruktion för VD

I VD-instruktionen preciserar styrelsen VD:s uppdrag och förväntningar samt ansvarsfördelning mellan styrelsen och VD.

VD instruktionen ska innehålla följande:

- VD:s ansvar, arbetsinriktning och befogenheter
- Eventuella inskränkningar i VD:s befogenheter
- Kriterier för utvärdering av VD:s arbete
- Förberedande och föredragande av styrelseärenden
- Löpande information till och dialog med styrelsen
- Administration runt styrelsens arbete
- Attestordning för bolaget
- Information (intern och extern)
- Nivå för tecknande av avtal
- Bemyndigande av firmatecknande

5.6 Affärsplan

Styrelsen i varje bolag ska årligen upprätta en affärsplan, som ska godkännas av kommunfullmäktige. Affärsplanen ska baseras på gällande ägardirektiv och ha följande huvudsakliga innehåll:

- Ägardirektiv
- Omvärld
- Marknads- och kundsituation
- Ekonomi
- Mål & strategier (kostnad, volymer & kvalitet)
- Strategiska aktiviteter och initiativ kopplade till ägardirektiven
- Investerings- och låneplan
- Organisation och ansvarsfördelning

Affärsplanen ska omfatta fyra år och upprättas i särskild mall för ändamålet. TIKAB:s affärsplan ska avse moderbolaget.

Arbets- och beslutsordning för affärsplanerna sker enligt följande:

1. Bolaget tar fram förslag till affärsplan som presenteras och diskuteras vid ägardialog.
2. Efter ägardialog beslutar bolaget om affärsplanen och översänder den, via TIKAB och kommunstyrelsen, till kommunfullmäktige för godkännande.
3. Kommunfullmäktige godkänner affärsplanen i samband med beslut om kommunens budget för nästkommande år.

Senast i november månad fastställer bolaget en budget för det kommande året. Budgeten ska upprättas inom ramen för den godkända affärsplanen samt översändas till TIKAB och kommunstyrelsen för information.

I samband med beslut om affärsplan beslutar kommunfullmäktige även om nästkommande års **borgensram** för respektive bolag. I ägardialogen diskuterar bolaget sitt behov av borgensram kopplat till soliditetsmålet. Efter ägardialogen lämnar bolaget begäran om borgensram till TIKAB, som sammanställer och överlämnar förslag till kommunstyrelsen för beredning. Kommunfullmäktige fastställer slutligen bolagets borgensram för nästkommande år.

5.7 Årsredovisning och delårsrapporter

Styrelsen i varje bolag ska årligen upprätta årsredovisning per 31 december samt delårsrapporter per 30 april och 31 augusti. Dokumentens huvudsakliga innehåll bestäms av lagstiftning och god redovisningssed. Utöver detta ska dokumenten innehålla en *översiktlig uppföljning* av affärsplan och ägardirektiv som visar hur bolaget har bedrivit verksamheten och hur den utvecklats i förhållande till det kommunala uppdraget och det kommunala syftet med bolagsverksamheten. Delårsrapporterna ska även innehålla ekonomisk prognos för helåret.

Årsredovisningen ska godkännas och signeras av styrelsen och därefter översändas till revisorerna, bolagsstämman och TIKAB. Via kommunstyrelsen översänder TIKAB sedan årsredovisningen till kommunfullmäktige. Resultat- och balansräkningen fastställs slutligen på bolagsstämman.

Delårsrapporterna ska godkännas av styrelsen och därefter översändas till TIKAB, som via kommunstyrelsen för upp rapporterna till kommunfullmäktige för information.

5.8 Bolagsstyrningsrapport

Styrelsen i varje bolag ska årligen upprätta en bolagsstyrningsrapport som beskriver hur bolaget har levt upp till de kommunala ändamål och de befogenheter som kommunen har givit bolaget. Rapporten upprättas i särskild mall och ska godkännas av styrelsen i samband med behandling av årsredovisningen och därefter, via TIKAB, översändas till kommunstyrelsen. Exempel på innehåll i rapporten redovisas i bilaga 3.

Rapporten är en viktig del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt och utgör underlag för kommunstyrelsens prövning om verksamheten i de kommunala bolagen varit förenligt med de fastställda kommunala ändamålen och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna enligt KL 6 kap 9-10§§. Rapporten kan även utgöra ett underlag för lekmannarevisorernas bedömning av hur bolaget uppfyllt det kommunala ändamålet.

5.9 Styrelseutvärdering

Styrelsen i varje bolag ska årligen göra en självutvärdering som avser styrelsens arbete samt relationen till verkställande direktör och den övriga företagsledningen. Utvärderingen ska genomföras och dokumenteras på ett strukturerat sätt och därefter överlämnas till TIKAB för information. Inget hindrar att bolagsstyrelsen tar hjälp av utomstående för att leda utvärderingen. Se bilaga 4 för exempel på utvärdering av styrelsearbete.

6. Formella strategiska möten i ägarstyrningsprocessen

6.1 Ägardialog

Utgångspunkten och syftet med ägardialoger och strategiska samtal är:

- Klargörande av roller mellan olika nivåer i organisationen.
- Skapa ändamålsenlig inriktning för verksamheten utifrån kommunfullmäktiges beslut och ägardirektiv.
- Uppföljning av måluppfyllelsen kopplat till ägardialog och ägardirektiv.
- Behov av anpassning och justering av framtida verksamhet – för bolagens kommande ägardirektiv.

Ägardialog handlar om att, utifrån ägarens idé och syfte med bolaget, tillsammans med bolagsledning (styrelse och vd) föra en strategisk dialog om inriktning och förväntade framtida resultat.

För att underlätta och förenkla ägardialogen och dess genomförande har Tingsryds kommun valt att ta fram en gemensam, enhetlig struktur för dessa samtal. Se bilaga 5 och 6.

I Tingsryds kommun genomförs ägardialogerna i två steg, dels mellan kommunfullmäktige och TIKAB (steg 1), och dels mellan TIKAB och dotterbolagen (steg 2).

6.1.1 Dialog KF Presidium – TIKAB

Denna ägardialog avser den övergripande styrningen från kommunfullmäktige till TIKAB. Kommunfullmäktiges presidium träffar som ägarrepresentant TIKAB:s styrelse för denna dialog.

Principiellt handlar det om inriktning av den äkta koncernens verksamhet och utveckling utifrån kommunens vision och strategiska mål. Dessutom diskuteras avkastningsfrågor för hela den äkta koncernen. Specifika inriktningar inom ramen för direktiven kan ges till TIKAB gällande enskilt dotterbolag i koncernen inom någon av direktivens olika dimensioner.

Agendan för denna ägardialog upprättas i samråd mellan parterna.

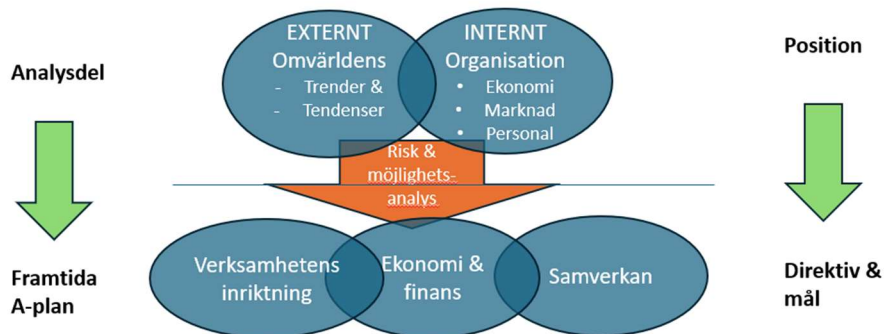
6.1.2 Dialog TIKAB – Dotterbolagen

Denna ägardialog handlar framför allt om specifik styrning i tre dimensioner från TIKAB till de olika dotterbolagen. Dessa tre dimensioner är **ekonomi, verksamhet och samverkan**.

TIKAB har i uppdrag att svara för en löpande ägardialog med respektive dotterbolag i koncernen. Utöver andra frågor som kan vara aktuella diskuteras kommunens krav och förväntningar på de kommunala bolagen och deras verksamhet samtidigt som de långsiktiga motiven för ägandet och ägardirektiven tydliggörs.

Utifrån ägardialogen klargörs huvudinriktning inklusive förändringar så att bolaget kan utarbeta affärsplan, budget och eventuellt förändrad investeringsplan utifrån sina förutsättningar. Principiellt sett kan ägardialogen illustreras på följande sätt. Se också bilaga 5 om agenda för ägardialog och dess innehåll.

Ägardialog - Principiellt upplägg

Minst två planerade ägardialoger per år och bolag ska genomföras. Beroende på vilka aktuella frågeställningar som finns i bolagen kan ytterligare ägardialoger genomföras löpande under året i specifika frågor. Vid behov kan TIKAB genomföra en gemensam ägardialog med två eller flera bolag samtidigt.

Bolagen ska i bolagsstyrningsrapporten lämna en sammanfattning över årets ägardialoger till kommunstyrelsen i syfte att möjliggöra information, kontroll och uppsiktsplikt över bolagen.

6.1.3 Strategiskt samtal KSAU - stiftelse med kommunalt ändamål

Strategiskt samtal handlar om att utifrån kommunens syfte med stiftelsen och dess urkund, föra ett strategiskt samtal om inriktning och förväntade framtida resultat. Syftet med samtalen är att:

- Föra dialog om ändamålsenlig inriktning verksamheten utifrån stiftelsens stadgar
- Följa upp måluppfyllelsen kopplat till tidigare samtal, mål och beslut.
- Föra dialog om justering av framtida verksamhet och dess finansiering.

KSAU har i uppdrag att svara för strategiska samtal med kommunens stiftelser med kommunalt ändamål. Minst två planerade strategiska samtal per år och stiftelse ska genomföras. Beroende på vilka aktuella frågeställningar som finns i stiftelserna kan ytterligare samtal genomföras löpande under året i specifika frågor. Se bilaga 6 om agenda för strategiskt samtal med stiftelser.

6.2 Bolagsstämma

Kommunfullmäktige fastställer hur ägaren företrädes vid bolagsstämma och utser den person som ska företräd kommunen vid årsstämma i moderbolaget TIKAB. Kommunfullmäktige beslutar också om instruktion gällande bolagets framtida ekonomi och inriktning av verksamheten genom ägardirektiv till ombudet och förser ombudet med vederbörlig fullmakt.

TIKAB utser den person som ska företräd ägaren moderbolaget vid bolagsstämma i dotterbolagen och beslutar om instruktion och förser ombudet med erforderlig fullmakt.

TIKAB utser även ombud och beslutar om instruktioner för bolagsstämma i bolag som ägs av dotterbolagen.

Stämooombudet har till uppgift att företräda kommunens aktier i ärendena på stämman, enligt fastställd instruktion. Då beslutsfattandet vid bolagsstämma i ett helägt kommunalt bolag ger uttryck för en kommunal vilja och inte en fysisk persons uppfattning i frågorna, utrustas ombudet vid bolagsstämma med inte bara fullmakt utan också instruktion från ägaren.

Bolagens **årsstämmor** ska vara öppna för allmänheten och genomföras vid samma tillfälle för alla bolagen. Före årsstämman ska bolagen ha genomfört muntlig redovisning av det gångna årets verksamhet och ekonomi hos kommunfullmäktige i syfte att stärka insyn och transparens för både medborgare och kommunfullmäktiges ledamöter. Bolagen ska i god tid före planerad årsstämma lämna information om årsredovisning, revisionsberättelse, granskningsrapport från lekmannarevisorer och eventuella övriga ärenden som ska behandlas på årsstämman.

Årsstämman ska fastställa årsredovisningen (och i förekommande fall koncernredovisningen) och besluta om hur bolagets vinst eller förlust ska disponeras. Årsstämman ska även pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören i de fall revisorerna har tillstyrkt ansvarsfrihet och lekmannarevisorerna inte har riktat anmärkning mot någon styrelseledamots eller VD:s agerande. I annat fall ska frågan om ansvarsfrihet först avgöras av kommunfullmäktige, som ger instruktion om hur ombudet ska rösta på bolagsstämman.

Bolagsstämman ska fastställa de **ägardirektiv** som kommunfullmäktige har beslutat om. Att bolagsstämman fattar beslut om ägardirektiven innebär slutligen att de blir rättsligt bindande när stämmans protokoll har justerats. Bolagsstämman beslutar även om eventuell utdelning från bolagen efter förslag från styrelsen och instruktion från kommunfullmäktige.

Det är styrelsens ansvar att kalla till bolagsstämma, som kan genomföras genom fysisk närvaro av ägarens ombud eller via videomöte, eller per capsulam, så kallad ”pappersstämma”. Årsstämman planeras och samordnas av moderbolaget. På begäran av kommunens stämooombud ska bolagens styrelser kalla till extra bolagsstämma.

Protokoll från bolagsstämma ska tillställas aktieägare, styrelserepresentanter, revisorer och lekmannarevisorer. Även vid stämman ”per capsulam” ska protokoll från stämman upprättas och distribueras enligt ovan.

BILAGA 1. UTGÅNGSPUNKTER FÖR KOMMUNALT BOLAGSÄGANDE

De juridiska utgångspunkterna gällande kommunal verksamhet i aktiebolagsform framgår av kommunallagen. Se nedanstående paragrafer:

- I Kap. 1 § kommunallagen anges förutsättningarna för att överlämna kommunala eller regionala angelägenheter till ett aktiebolag. Bestämmelsen innebär att den verksamhet som överlämnas till bolaget ska falla inom den kommunala kompetensen och att risken för kompetensöverskridande ska vara liten.
- Av 10 kap. 3 § kommunallagen följer särskilda krav när kommunen väljer att bedriva verksamhet i ett helägt aktiebolag. Bestämmelsen innebär att det kommunala ändamålet med verksamheten ska anges i bolagsordningen, att fullmäktige ska utse samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor samt att fullmäktige ska ges rätt att ta ställning innan bolaget fattar beslut i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- 10 kap. 4 § kommunallagen innebär att när kommunen äger bolaget tillsammans med någon annan ska kraven i 3 § tillämpas i en omfattning som är rimlig med hänsyn till ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Oavsett vem som ska utöva ägarrollen har kommunstyrelsen uppsiktsplikt över bolagssektorn enligt 6 kap. 1 § kommunallagen.
- *Självkostnadsprincipen (KL 2 kap 6§)* innebär att bolagen vid sin prissättning ska räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska också ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på det egna kapitalet.
- *Likställighetsprincipen (KL 2 kap 3§)* innebär att bolagen ska behandla de kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.
- *Lokaliseringsprincipen (KL 2 kap 1§)* innebär att bolagen endast ska bedriva verksamhet inom det geografiska området Tingsryds kommun. För bolag som ägs tillsammans med andra kommuner utgörs det geografiska verksamhetsområdet av de delägande kommunerna.

Varför kommunala bolag?

- **Kommunen ärver dem**, dvs. de fanns redan sedan tidigare. Samtidigt som kommunen aktivt skapar och driver nya företag, samt ibland avyttrar dessa. Aktivt företagsägande för maximal invånar nytta.
- Det har visat sig **effektivt och ändamålsenligt** att driva vissa verksamheter inom aktiebolagets ram.
- **Marknaden och branschlogiken "kräver"** ofta denna form till exempel inom energi- och bostadsbranschen.
- **Underlättar extern samverkan mellan kommuner**, då denna allt oftare sker genom gemensamt ägda aktiebolag.
- **Helt avskild och "förpackad" verksamhet**, gällande såväl intern som extern redovisning. Detta kan även underlätta avyttring av kommunal verksamhet, då den är förpackad inom aktiebolagets ram.
- **Kan förtydliga och effektivisera interna roller i styrprocessen** ofta utifrån ett fokus på dialog samt beställare-utförareupplägg rent organisatoriskt.
- **Vissa strategiska vinster** gällande; beslutsfattande (tidsmässiga vinster), kompetens/rekrytering och ekonomi, allt utifrån att det finns en professionellt fungerade ägarstyrning.
- **Kommunallagen (KL) ställer krav på kommunalt inflytande** och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. Detta kan uppnås genom en aktiv styrning som har som mål att skapa en positiv dialog och styrrelation mellan ägare och företag.

VÄRDESKAPANDE I KOMMUNALA FÖRETAG

BILAGA 2. STYRELSENS OCH DESS ORDFÖRANDES UPPGIFTER OCH ANSVAR

Enligt Aktiebolagslagen har ordförande till uppgift att:

- Leda styrelsens arbete
- Bevaka att styrelsen fullgör sina reella och formella åtagande. Kallelse, protokoll, etc.
- Tillse att styrelsens ledamöter får erforderlig kompetensutveckling och utbildning

Enligt Aktiebolagslagen har styrelsen till särskild uppgift att:

- Styrelsen ansvarar för bolagets ekonomi och organisation.
- Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för sitt eget arbete.
- Styrelsen ska fortlöpande bedöma bolagets, och om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation.
- Styrelsen ansvarar för bolagets strategiska förvaltning. Detta innefattar också utvecklingsinriktning och risk & möjlighetsanalys utifrån förd ägardialog.
- Styrelsen fastställer direktiv rörande den information styrelsen kräver för sin förvaltningsfunktion och kontroll.
- Styrelsen utser i förekommande fall verkställande direktör i samråd med representanter för ägaren
- Styrelsen fastställer instruktion för verkställande direktören samt de anvisningar och riktlinjer som ska gälla i löpande förvaltning. Befogenhetsbegränsning för den verkställande direktören är en av de viktigaste uppgifterna. Se VD-instruktion.
- Styrelsen utarbetar system för hur bokföring, medelsförvaltning och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt ska vara organiserade för att en god intern kontroll ska vara för handen i bolaget.
- Styrelsen ska övervaka hur den löpande förvaltningen under verkställande direktören sköts och hur styrelsens beslut verkställs.
- Styrelsen ska försöka uttrycka visioner och idéer om bolagets framtid i sin affärsplan kopplat till kommunens övergripande visioner, strategier och ägardirektiv.
- Styrelsen ska arbeta fram mätbara mål och strategier för bolaget kopplat till givna ägardirektiv.
- Styrelsen ska hålla sig välinformerad om omvärld, bransch samt bolagets interna förhållanden.
- Styrelsen ska vara aktiv och öppen i dialog med såväl VD som ägaren.
- Styrelsen ska hålla hög beredskap för oväntade men möjliga krissituationer och genomföra riskanalyser. En kontinuitetsplan ska upprättas.
- Styrelsen ska fatta beslut i mer betydelsefulla affärstransaktioner, dvs. ej löpande förvaltning.
- Styrelsen skall överlämna vissa frågor enligt lag och arbetsordning till ägaren.
- Styrelsen ska upprätta och avge årsredovisning. I Tingsryds kommun finns även krav på att de kommunala bolagen ska avge delårsrapporter i samband med kommunens delårsrapporter.
- Genomförande av styrelseutvärdering, samt upprättande av bolagsstyrningsrapport.

Därutöver ska styrelsen lämna en *redogörelse för hur bolaget har utövat intern kontroll*, i enlighet med antaget reglemente för intern kontroll. Den senare frågan hör ihop med hur Kommunstyrelsen kan agera i sin uppsiktsplikt.

Styrelsen beslutar om följande dokument för att fullgöra sina formella åtagande:

- Affärsplan (inklusive investerings- och låneplan)
- Arbetsordning för styrelsen
- VD-instruktion
- Intern kontrollplan
- Årsredovisning med förvaltningsberättelse
- Delårsrapporter (med ekonomi- och verksamhetsrapportering)
- Bolagsstyrningsrapport
- Styrelseutvärdering

BILAGA 3. BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Bolagsstyrningsrapporten upprättas i särskild mall. Exempel på innehåll anges nedan.

- Hur bolaget har uppfyllt det **kommunala ändamålet** och de **kommunala befogenheterna** som kommunen givit bolaget.
- Hur bolaget har uppfyllt de **ägardirektiv** som beslutats av kommunfullmäktige.
- Hur bolaget har följt den **affärsplan** som kommunfullmäktige godkänt.
- Hur bolaget har implementerat och följt de **styrdokument** som kommunen har satt upp att gälla för kommunkoncernen.
- Hur **styrelsearbetet** bedrivits, inkluderande eventuell arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro samt vem som varit sekreterare vid styrelsens sammanträden.
- Om **utvärdering av styrelsen och verkställande direktören** genomförts.
- Om styrelseledamöterna eller verkställande direktören har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företaget som bolaget har **affärsförbindelser** med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
- Hur den **interna kontrollen**, både vad gäller uppfyllande av bolagets syfte, av ägaren beslutade verksamhetsmål och finansiell rapportering, är organiserad och hur väl den fungerat under senaste räkenskapsåret.
- Hur bolagets **risker och möjligheter*** identifierats, bedömts och följts upp. Generellt sett bör såväl framtida risker som möjligheter diskuteras på ett principiellt plan.
- Hur bolaget kommunicerar med **revisorerna och lekmannarevisorerna**.
- Vilka ärenden som bolaget överlämnat till kommunen för att bereda **kommunfullmäktige** tillfälle att ta ställning.

* Exempel på områden i bolagsstyrningsrapport, samt ägardialog och strategiska samtal, eller i annan rapportering om **RISKER & MÖJLIGHETER**:

- Omvärlds & Branschtrender	- Ekonomi & finans
- Verksamheternas inriktning och omfattning	- Kompetens – utveckling & försörjning
- Ledarskap, organisation, kultur & styrning	- Legala och regulatoriska frågor
- Kund & marknad – behov/utbud	- Varumärket – bolagets värdeskapande
- Säkerhetsfrågor inkl. cybersäkerhet	- Hållbarhet, miljö och naturresurser

BILAGA 4. UTVÄRDERINGSFRÅGOR FÖR STYRELSEN OCH FÖRETAGSLEDNINGEN

Exempel på utvärderingsfrågor för styrelse och företagsledning

1. Inledande och övergripande – hur har arbetet upplevts **professionellt** och värdeskapande för de deltagande aktörerna, samt har förväntningarna på varandras roller infriats?
2. Hur är **arbetsklimatet** i styrelsen? Präglas det av förtroende och respekt och får olika ledamöter komma till tals? Känner styrelseledamöterna varandra?
3. Hur är styrelsens och de enskilda styrelseledamöternas förhållande till verkställande direktör och den övriga företagsledningen? Präglas förhållandet av **förtroende**?
4. Är det naturligt att ta **kontakt** med verkställande direktör eller någon annan i företagsledningen för att få information – även mellan styrelsemötena?
5. Har styrelsen **utvärderat** verkställande direktörens och företagsledningens insatser?
6. Har styrelseledamöterna tillsammans tillräcklig **kompetens** i bolagets frågor? Hur skall i annat fall kompetens kunna tillföras styrelsen? Genom plan för utbildning eller tillförande av extern expertkompetens?
7. Har styrelseutbildning skett för nyvalda styrelseledamöter?
8. Hur förbereds styrelsens sammanträden – hur ofta, varför, vilket underlag har ledamöterna i förväg?
9. Hur genomförs styrelsens sammanträden – vem styr vilka frågor som är viktiga? Prioriteras väsentliga och principiella beslutsärenden vid sammanträdena? Hur är förhållandet mellan beslutsärenden och informationsärenden?
10. Hur hanterar styrelsen strategiska frågor i bolaget? Finns STRATEGISK AGENDA? Är styrelsen inblandad när bolagets verksamhetsidé på sikt läggs fast? Tar sig styrelsen tillräcklig tid för att diskutera framtidsfrågor?
11. Hur behandlar och genomför styrelsen ägarens direktiv, mål med verksamheten inkl. ekonomiska krav (avkastning) – lever bolaget upp till det kommunala eller regionala ändamålet?
12. Hur är ägarrelationerna generellt sett? Genomförs systematisk och strukturerade ägar-dialoger?
13. Är styrelsens och bolagets lagstadgade juridiska instruktioner uppdaterade och relevanta?

BILAGA 5. MALL FÖR ÄGARDIALOG

1. FÖRETAGETS NULÄGE & POSITION

A. Externt – *Omvärldens påverkan på vår bransch genom trender & tendenser, samt risker och möjligheter*

- a. Hur påverkas företaget generellt sett. Påverkan i marknaden, kundbehov, priser, etc.
- b. Andra frågor kan vara digitalisering, sårbarhet och säkerhet.

B. Internt - *Organisation: Ekonomi, personal/kompetens och administration*

- a. Hur ser aktuellt läge ut och hur ser företaget på detta?
- b. Aktuella rapporter eller analyser, m.m.

C. Övrigt

- a. *Tidigare ägardirektiv* - Hur efterlevs tidigare beslutade ägardirektiv? Har önskade resultat och mål uppnåtts?
- b. *Koncernövergripande mål* - Hur arbetar företaget med de koncernövergripande mål som kommunfullmäktige fastställt?
- c. *Aktuella verksamhetsfrågor och pågående ärenden* - Vilka aktuella och väsentliga verksamhetsfrågor och ärenden finns som bör lyftas i dialogen? I vissa frågor behöver Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige tillfrågas.

2. FÖRETAGETS FRAMTIDA INRIKTNING - ÄGARDIREKTIV

Först bör tillämpningen av de generella direktiven säkerställas som del av ägardirektivet.

A. Verksamhetens inriktning - Vilken framtida inriktning bör verksamheten ha? Varför?

B. Ekonomi & finans - Vilken framtida ekonomisk inriktning, ställning samt avkastning/resultat bör företaget ha? Utdelningsfrågor?

C. Samverkan - Vilka idéer och möjligheter för samverkan & samordning finns i syfte att öka den framtida effektiviteten inom kommunkoncernen?

Generellt sett bör såväl framtida risker som möjligheter diskuteras på ett principiellt plan.

3. FÖRVÄNTNINGAR

- Vilka ömsesidiga förväntningar finns på varandra i nästa steg i form av olika processaktiviteter?

- Efter denna genomgång blir det möjligt att kalibrera och dra slutsatser och eventuellt ändra innehållet i ägardirektiven. Utkast till ägardirektiv diskuteras med bolaget.

BILAGA 6. MALL FÖR STRATEGISKA SAMTAL MED STIFTELSE

1. STIFTELSENS STRATEGISKA POSITION/NULÄGE

A. Externt - *Omvärld, trender & tendenser, samt risker och möjligheter*

- Vilka omvärldsfaktorer påverkar stiftelsen och hur?
- Marknads och kundfrågor

B. Internt - *Organisation: Ekonomi, personal och administration*

- Hur ser aktuellt läge ut och hur ser stiftelsen på det?

C. Övrigt

- Stadgar och huvudmannadirektiv* - Hur efterlevs stadgar, huvudmannadirektiv och andra ev. direktiv från kommunfullmäktige? Har önskade resultat och mål uppnåtts?
- Kommunövergripande vision, mål och policys* - Hur arbetar stiftelsen med de kommunövergripande mål som kommunfullmäktige fastställt?
- Aktuella verksamhetsfrågor och ärenden* - Vilka aktuella och väsentliga verksamhetsfrågor och ärenden finns som bör lyftas i samtalet?

2. STIFTELSENS FRAMTIDA INRIKTNING

A. Verksamhetens inriktning

- Vilken framtida inriktning, inom stiftelsens stadgar, bör verksamheten ha?

B. Ekonomi & finans

- Vilken framtida ekonomisk inriktning, ställning och resultat bör stiftelsen ha? Vilka finansiella ramar och garantier önskas eller finns från kommunens sida nu och framöver?

C. Samverkan

- Vilka idéer och möjligheter för samverkan & samordning finns i syfte att öka den framtida effektiviteten inom kommunens totala verksamhet?

3. FÖRVÄNTNINGAR FRAMÅT

- Vilka ömsesidiga förväntningar finns mellan kommunen och stiftelsen gällande aktiviteter i nästa processteg?
- Efter denna genomgång blir det möjligt att kalibrera och dra slutsatser och eventuellt ändra innehållet i huvudmannadirektiven. Utkast till huvudmannadirektiv diskuteras med stiftelsen.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN: Åke Nyberg
TID: 2025-09-09 15:13:23 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46705667401)
IDENTIFIKATIONS-ID: 53796bfa945c483f9ab359e0212f0f2b

NAMN: Alexandra Kallio
TID: 2025-09-09 16:20:19 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46702977964)
IDENTIFIKATIONS-ID: 84d958d6c97e4fc7a3d9fa8d2b95a485

NAMN: Anna Arvidsson
TID: 2025-09-09 16:46:26 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46761184546)
IDENTIFIKATIONS-ID: 4aa4ffdc49424c579f560f4b97f60455

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-09-09 16:46:32 +02:00
Ref: 249441SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

2025-09-15

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse i informationsärende

Dnr KS/2025:338

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens tar emot informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens ordförande Åke Nyberg (M) har bjudit in näringslivschef Karin Bååth att berätta om aktuella näringslivsfrågor.

Barnrättsperspektiv

Ärendet bedöms ej beröra barn och därför görs ingen prövning av barnets bästa.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samt muntlig information vid sammanträdet

Nämndens/styrelsens beslut ska skickas till

-

Jörgen Wijk

Kommunsekreterare

Kommunledningsförvaltningen

Tingsryds kommun
Box 88
362 22 Tingsryd

besöksadress
Torggatan 12
Tingsryd

telefon
0477 441 00 (vx)

e-post/hemsida
kommunen@tingsryd.se
www.tingsryd.se

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wik.
(jorwij)

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 181

Arrendeavtal parkering inom fastigheten Wasakolan 1

KS/2025:351

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att teckna ett 5-årigt arrendeavtal med förlängning inom fastigheten Wasaskolan 1 med ett årligt arrende med 2 kr/m².

Sammanfattning av ärendet

Då nuvarande parkeringsmöjligheter inom fastigheten Idrotten 1, Tingsryd minskas p g a byggnationen av ny Arena så är frågan om tillskapande av nya parkeringar en förutsättning för bygglov av Arenan.

Bygglovsansökan avseende parkeringsplatser inom fastigheten Wasaskolan 1, Tingsryd som ägs av Tingsryds kommun, har inlämnats av Liljegrens Entreprenad AB, som en del i bygglov för byggnationen av ny Arena inom fastigheten Idrotten 1, Tingsryd. Denna bygglovsansökan samt marklov beviljades i samband med bygglovsärendet för Arenan av Miljö- och byggnadsnämnden 2025-07-10. Deras motivering till beslutet är; Åtgärden medför samhällsnytta och att det tillför mera möjlig parkering nära skola och ishall.

Nu behöver ett arrendeavtal upprättas mellan Tingsryds kommun och Liljegrens Entreprenad AB avseende berörd yta inom fastigheten Wasaskolan 1, Tingsryd. Ytan som berörs är ca 5 500 kvm.

Precis som i Miljö- och byggnadsnämndens beslut så medför denna parkering samhällsnytta som en möjlig parkering för hela fastigheten Idrotten 1. Ti där även idrottshallen Bollhallen och konstgräsplan samt 2 gräsplaner finns samt även för AMB och Wasaskolans verksamheter.

En förutsättning i arrendeavtalet skall vara att anslutningsväg från den nya parkeringen till nuvarande parkering inom Wasaskolan upprättas samt att övriga berörda verksamheter kan nyttja denna parkering kostnadsfritt (undantag vid TAIFs A-lagsmatcher).

Med tanke på samhällsnyttan för berörda verksamheter önskas ett avsteg från gällande taxa avseende arrenden.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 181 fortsättning

Beslutsunderlag

1. Protokollsutdrag teknik- och fritidsnämnden 2025-08-26 § 121
2. Situationsplan

Förslag till beslut på sammanträdet

Ann-Louise Viking (SD) yrkar bifall till teknik- och fritidsnämndens förslag.

Beslutsgång

Ordförande finner att kommunstyrelsens arbetsutskott bifaller Ann-Louise Vikings (SD) yrkande.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 121

**Arrendeavtal parkering inom fastigheten Wasaskolan 1,
Tingsryd**

TFN/2025:475

Beslut

1. Teknik- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta att teckna ett 5-årigt arrendeavtal med förlängning inom fastigheten Wasaskolan 1 med ett årligt arrende med 2 kr/m².

Sammanfattning av ärendet

Då nuvarande parkeringsmöjligheter inom fastigheten Idrotten 1, Tingsryd minskar på grund av byggnationen av ny Arena så är frågan om tillskapande av nya parkeringar en förutsättning för bygglovet av Arenan.

Bygglovsansökan avseende parkeringsplatser inom fastigheten Wasaskolan 1, Tingsryd som ägs av Tingsryds kommun, har inlämnats av Liljegrens Entreprenad AB, som en del i bygglovet för byggnationen av ny Arena inom fastigheten Idrotten 1, Tingsryd. Denna bygglovsansökan samt marklov beviljades i samband med bygglovsärendet för Arenan av Miljö- och byggnadsnämnden 2025-07-10. Deras motivering till beslutet är; Åtgärden medför samhällsnytta och att det tillför mera möjlig parkering nära skola och ishall.

Nu behöver ett arrendeavtal upprättas mellan Tingsryds kommun och Liljegrens Entreprenad AB avseende berörd yta inom fastigheten Wasaskolan 1, Tingsryd. Ytan som berörs är ca 5 500 kvm.

Precis som i Miljö- och byggnadsnämndens beslut så medför denna parkering samhällsnytta som en möjlig parkering för hela fastigheten Idrotten 1. Där finns även idrottshallen Bollhallen och konstgräsplan samt 2 gräsplaner finns samt även för AMB och Wasaskolans verksamheter.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjk)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 121 forts
TFN/2025:475

En förutsättning i arrendeavtalet skall vara att anslutningsväg från den nya parkeringen till nuvarande parkering inom Wasaskolan upprättas samt att övriga berörda verksamheter kan nyttja denna parkering kostnadsfritt (undantag vid TAIFs A-lagsmatcher).

Med tanke på samhällsnyttan för berörda verksamheter önskas ett avsteg från gällande taxa avseende arrenden.

Beslutsunderlag

Beviljat bygg- och marklov av Miljö- och byggnadsnämnden per 2025-07-10 inkl. situationsplan.
Tjänsteskrivelse 2025-08-15

Förslag till beslut på sammanträdet

Anna Johansson (C) yrkar att priset per kvm sätts till 2 kr/m² under förutsättning att parkeringen blir en samhällsnytta, att villkor noga specificeras i avtalet att Liljegrens AB sköter underhåll, snöröjning, laddstolpar mm. Virket på fastigheten har ett nettovärde på ca 75 tkr och detta tillfaller Liljegrens AB. Stig O och Martin N instämmer i Anna J's yrkande.

**Sammanträdet ajourneras.
Sammanträdet återupptas.**

Beslutsgång

Ordföranden finner att teknik- och fritidsnämnden bifaller Anna Johanssons (C) yrkande.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 121 forts
TFN/2025:475

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Teknisk chef
Mark- och exploateringsingenjör
Lokalstrateg
Fritidssamordnare

Justerare

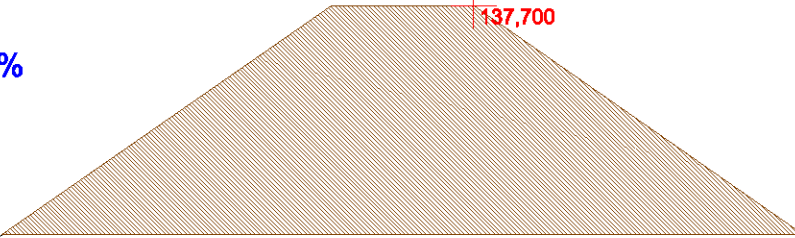
Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

Bullervall ca 2 meter
över körbana väg 797 (Linnerydsvägen)

Dagvattenmagasin 110 m³
Beräknat flöde 10 årsregn 10 min uppräknig 20%
66 l/s
Beräknad volym 40 m³

Uppgrusad parkering

135,700

137,700

135,572
135,700
137,700
135,700
135,707

135,786

136,165

136,217

136,205

Vägbom

135,600

136,554

120 parkeringsplatser
Överbyggnad Grus

Öppet dike för infiltrering

135,098

135,042

134,520

135,273

135,700

137,700

134,912

Gångbana

135,830

135,700

137,700

Eventuell väg mellan
Ny parkering och Wasaskolans parkering

Linnerydsvägen

Infart/Utfart

Transformator

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwij)

Tingsryds kommun
Miljö- och byggnadsförvaltningen

Inkommen
2025-07-04
Diarienum: MBN-2025-477-21

Bygglövsansökan Tingsryd Wasakolan 1	
	
AVGIVARE Jim Dahlberg	PROJEKTÖR Jim Dahlberg
DATE 2025-07-04	REVISION 1
Parkeringsplatser ersättning för arenabygge	
SKALA A3 / 1500	NUMMER

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 182

**Beställning av arbete vid avloppsreningsverket Linneryd,
Östra Försörjningen**

KS/2025:352

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna investering om 6 mnkr avseende förberedande arbete med dammar och pumpstation inom Östra Försörjningen (huvuddel 5) enligt Teknik- och fritidsnämndens begäran.

Sammanfattning av ärendet

Enligt fullmäktiges riktlinjer för budget och redovisning ska enskilda investeringsprojekt som överstiger 5 mnkr beslutas av kommunfullmäktige.

Teknik- och fritidsnämnden har i beslut 2025-08-26 §130 hemställt om att kommunfullmäktige ska godkänna investering om 6 mnkr avseende förberedande arbete med dammar och pumpstation inom Östra Försörjningen (huvuddel 5).

Kommunfullmäktiges godkännande sker inom ramen för den fastställda investeringsbudgeten.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse Godkännande av investeringsprojekt inom VA – Östra Försörjningen
2. Teknik- och fritidsnämnden 2025-08-26 §130 VA – tidskritiskt arbete Östra Försörjningen ARV Linneryd

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 130

**VA - tidskritiskt arbete Östra Försörjningen. ARV
Linneryd**
TFN/2025:444**Beslut**

1. Teknik- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att godkänna beställningen av förberedande arbete för Östra försörjningen huvuddel 5.
2. Teknik- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige ger VA-avdelningen i uppdrag att beställa arbete av NCC Sverige AB till en kostnad av 6 000 tkr.

Sammanfattning av ärendet

I samband med ombyggnaden av gamla reningsverket i Linneryd ska åtgärder göras vid dammarna och det ska uppföras en pumpstation. Dammarna ska bland annat få en funktion som fördröjningsmagasin vid höga flöden, driftstörning mm. För att utnyttja projektets totala resurser på det mest effektiva sättet finns det vinster med att detta utförs i samband med byggnationen av överföringsledningen mellan Linneryd och Korrö. VA-avdelningen vill tidigarelägga arbetet med dammar och pumpstation för att nyttja de resurser som finns i samband med ledningsbyggnationen och därmed spara in på kostnader och behålla kompetens i projektet.

Kostnaden för ombyggnaden är beräknad till 6 000 tkr och finns med i den totala budgeten för Östra försörjningen.

Barnrättsperspektiv

Rätten till vatten av god kvalitet är en viktig del för barns uppväxt och framtid.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

Teknik- och fritidsnämnden

2025-08-26

§ 130 forts
TFN/2025:444

Beslutsunderlag

Beställningsskrivelse
Muntlig presentation

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Tekniska förvaltningen
VA-avdelningen

Ekonom

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 246261SE

Utdragsbestyrkande

2025-09-15

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse 2025-09-22

Dnr KS/2025:367

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar emot informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens ordförande Åke Nyberg (M) har bjudit in presidet för vård- och omsorgsnämnden samt förvaltningschefen till kommunstyrelsens sammanträde.

De frågor som kommunstyrelsen ställer är:

Nya socialtjänstlagen – vilka förändringar ser ni i verksamheten till följd av ny lagstiftning?

Garantin för 85 åringar, hur fungerar den?

KHOSS – beredskap. Hur arbetar nämnden med detta?

Förändringar i demografi. Hur påverkar den verksamheten?

Digitalisering – vad pågår inom detta område och vad ser ni en bit framåt?

Barnrättsperspektiv

Ärendet bedöms ej beröra barn och därför görs ingen prövning av barnets bästa.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samt information vid sammanträdet

Nämndens/styrelsens beslut ska skickas till

Jörgen Wijk
Kommunsekreterare
Kommunledningsförvaltningen

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 185

**Yttrande över förslag till klimat- och energistrategi för
Kronobergs län (remiss)**

KS/2025:279

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till yttrande av regional Klimat- och energistrategi 2025-2030 för Kronobergs län.

Sammanfattning av ärendet

Tingsryds kommun har fått Kronobergs läns Klimat- och energistrategi på remiss.

För att möta de energipolitiska målen och stärka länets klimatarbete har länsstyrelsen tagit fram en uppdaterad klimat- och energistrategi för länet. Strategin syftar till att öka takten i det regionala åtgärdsarbetet och fungerar både som vägvisare för långsiktiga prioriteringar och som konkret handlingsplan.

Ärendet föredras av miljöstrateg Lisa Folkesson.

Yttrande***Övergripande synpunkter***

Klimat- och energistrategin för Kronobergs län synkar väl samman med Tingsryds kommuns styrande dokument samt kommunövergripande mål. En väl utformad regional klimat- och energistrategi är ett bra verktyg för kommunens framtida lokala klimat- och energiarbete vad gäller planering och upprättande av mål och styrande dokument.

Strategins struktur är väl uppbyggd och innehållet är lätt att förstå.

Specifika synpunkter***Nulägesanalys***

I Klimat- och energistrategin presenteras regionala klimat- och energimål tydligt. Något som saknas för att få en tydlig bild av hur åtgärderna ska leda till att regionen når dessa mål är en nulägesbild. Det saknas data och statistik för energianvändning, energiproduktion, distribution samt utsläpp av växthusgaser. Positivt hade varit om statistik hade presenterats för olika

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.

(jorwjj)

Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 185 fortsättning

sektorer, kommuner samt energi- och utsläppskällor. De regionala klimat- och energi målen saknar referensdata, vilket hade underlättat läsarens förståelse för hur långt ifrån eller nära målet är att uppnås. Detta hade kunnat presenteras i en bilaga.

Åtgärder

Under rubriken ”Åtgärder” listas väldigt många åtgärder fördelat på de fyra fokusområdena och trots att åtgärderna är många till antalet så är det relevanta och lämpliga åtgärder för att kunna uppnå de regionala klimat- och energimål. Det är även positivt att ansvariga aktörer och målgrupp är tydligt presenterat för åtgärderna. Vissa av åtgärderna hade dock kunnat behöva förtydligas eller ytterligare konkretiseras för respektive ansvarig aktör för att kunna genomföras. Förtydliga hur kommunerna ska kunna bidra till åtgärder där rådigheten inte ligger hos kommunerna. Exempelvis följande åtgärder:

- ”Verka för godstransporter flyttas från väg till järnväg där infrastruktur finns tillgänglig.”
- ”Förbättrad transportlogistik exempelvis genom samordnad varudistribution och ruttplanering.”

Kopplingar till styrande dokument

Det är viktigt att kommunens styrande dokument inte innehåller målkonflikter med den regionala Klimat- och energistrategin om kommunen ska skriva på en avsiktsförklaring. Kommunens kommande översiktsplan och kommunens övergripande mål samt miljöprogram har inga motstridigheter med den regionala Klimat- och energistrategin.

*Innehåll**Hållbara resor och transporter:*

Under underrubrikerna ”Mest fossila drivmedel” och ”Öka tillgången till laddinfrastruktur och biodrivmedel”, under rubriken ”Hållbara resor och transporter”, är texten nästan identisk. Bättre att sätta ihop underrubrikerna i stället.

Under ”Strategiska inriktningar för hållbara resor och transporter” – ”Samhällsplanering för minskad biltrafik” har Trafikverket också en viktig roll i det arbetet genom hur de planerar bebyggelse och infrastruktur. Gällande produktion av biogas och vätgas i länet är det viktigt att ha en dialog över regiongränser. För att transporter med tung trafik ska kunna

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 185 fortsättning

drivas på vätgas och biogas krävs att tillgängligheten på drivmedlet är fördelat över landet.

Beslutsunderlag

1. Remissversion av Kronobergs läns klimat- och energistrategi
2. Följebrev från Kronobergs län
3. Tjänsteskrivelse från miljöstrateg
4. Förslag till yttrande
5. Enkel barnrättsprövning

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

Ämne: Remiss - Förslag till klimat- och energistrategi för Kronobergs län
Från: G-RB-Miljömål <Miljomal.Kronoberg@lansstyrelsen.se>
Till: Andreasson Ida <Ida.Andreasson@lansstyrelsen.se>; Linders Filip
<filip.linders@lansstyrelsen.se>; Persson Per-Anders <Per-Anders.Persson@lansstyrelsen.se>;
Bendz-Hellgren Malin <Malin.Bendz-Hellgren@lansstyrelsen.se>
Mottaget: 2025-06-02 16:10:38

Du får inte ofta e-post från miljomal.kronoberg@lansstyrelsen.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Observera att det här mejlet har sitt ursprung utanför kommunkoncernen.
Var försiktig! Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner till avsändaren eller väntar dig mejlet.

Länsstyrelsen i Kronobergs län skickar på remiss Förslag till klimat- och energistrategi för Kronobergs län.
Bifogat finns 3 dokument:

- Följebrev
- Bilaga 1: Förslag till Förslag till klimat- och energistrategi för Kronobergs län_remissversion 250602
- Bilaga 2: Sändlista

Vi är tacksamma för digitalt **svar senast 30 september 2025** till kronoberg@lansstyrelsen.se och kopia till miljomal.kronoberg@lansstyrelsen.se. Ange ärendenummer 420-3521-2025.

Vid frågor se följebrev för kontaktpersoner.

Med vänlig hälsning

Aida Ramic
Klimatstrateg

Strategisk hållbarhet
Länsstyrelsen i Kronobergs län
010-223 73 77

Kontaktuppgifter Länsstyrelsen i Kronobergs län

Växel: 010-223 70 00

Central e-post

Webbplats, e-tjänster och sociala medier

Så hanterar vi dina personuppgifter

Enligt sändlista

Remiss av klimat- och energistrategi för Kronobergs län

Länsstyrelsen i Kronobergs län har i uppdrag att revidera den regionala klimat- och energistrategin. Ett förslag skickas till lokala och regionala aktörer för att alla berörda aktörer ska kunna vara delaktiga i både framtagandet och genomförandet av strategin.

Klimat- och energistrategins syfte

Strategin har ett flertal syften:

- Bidra till en högre takt i åtgärdsarbetet.
- Peka ut länets viktigaste strategiska inriktningar, utifrån regionala utmaningar och förutsättningar.
- Visa vilka åtgärder som behöver genomföras och vilka aktörer som behöver delta i åtgärdsarbetet, i syfte att uppnå regionala och nationella klimat- och energimål.
- Förstärka chanserna för bifall vid ansökningar om stöd till investeringar eller EU- eller nationellt finansierade projekt.

Vad tycker ni om förslaget?

Länsstyrelsen vill i första hand få synpunkter på följande aspekter:

- Har förslaget en ändamålsenlig struktur och innehåll eller saknas någon information?
- Håller ni med om förslagets strategiska inriktningar eller behöver de justeras/kompletteras?
- Håller ni med om de föreslagna åtgärderna eller behöver de justeras/kompletteras?
- Håller ni med om de aktörer som utpekats som ansvariga i respektive målgrupp?

2025-05-27

Hur vill vi att ni lämnar ert yttrande?

Länsstyrelsen behöver ert yttrande den 30 september, för att kunna ta ställning till era synpunkter och inarbeta förändringarna inför beslut av strategin.

Skicka ert yttrande till: kronoberg@lansstyrelsen.se med kopia till miljomal.kronoberg@lansstyrelsen.se. Ange ärendenr 420-3521-2025.

Skicka in era synpunkter i ett dokument som går att kopiera text ur, för att underlätta vidare hantering av synpunkter.

Kontaktpersoner

Om du har frågor/funderingar kring innehållet i förslaget får du gärna kontakta nedanstående personer.

Hållbara resor och transporter – Ida Andreasson

010- 223 74 78

ida.andreasson@lansstyrelsen.se

Hållbara energisystem – Per-Anders Persson

010-223 74 62

per-anders.persson@lansstyrelsen.se

Hållbart jord- och skogsbruk – Filip Linders

010-223 73 82

filip.linders@lansstyrelsen.se

Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion – Aida Ramic

010-223 73 77

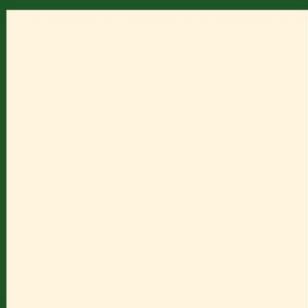
aida.ramic@lansstyrelsen.se

Bilagor

- Förslag till reviderad Klimat- och energistrategi.
- Sändlista.

Klimat- och energistrategi

Kronobergs län 2025–2030

KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI

Titel: Klimat- och energistrategi
Författare: Enheten för strategisk hållbarhet
ISBN:
Rapportnummer:
Diarienummer:
Utgivningsår: 2025
Omslagsbild: MostPhotos

Förord

Innehåll

FÖRORD	3
INLEDNING	5
REGIONALA KLIMAT- OCH ENERGIMÅL	6
STRATEGINS FOKUSOMRÅDEN	7
1. Hållbara resor och transporter	7
Utmaningar.....	7
Strategiska inriktningar.....	8
2. Hållbart energisystem	9
Utmaningar.....	9
Strategiska inriktningar.....	10
3. Hållbart jord- och skogsbruk	10
Utmaningar.....	11
Strategiska inriktningar.....	12
4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion	13
Utmaningar.....	13
Strategiska inriktningar.....	14
BILAGA 1: ÅTGÄRDER	15
1. Hållbara resor och transporter	15
2. Hållbart energisystem	16
3. Hållbart jord- och skogsbruk	18
4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion	20
BILAGA 2: MÅL PÅ INTERNATIONELL OCH NATIONELL NIVÅ	22
Agenda 2030	22
Mål inom EU.....	22
Nationella klimat och energimål	24

Inledning

För att möta de energipolitiska målen och stärka länets klimatarbete har Länsstyrelsen i Kronoberg tagit fram en uppdaterad klimat- och energistrategi för länet. Strategin syftar till att öka takten i det regionala åtgärdsarbetet och fungerar både som vägvisare för långsiktiga prioriteringar och konkret handlingsplan.

Arbetet har utgått från länets särskilda förutsättningar och behov – både klimatutmaningar och möjligheter till omställning. Strategin fokuserar på fyra områden där det finns stor potential för utveckling:

1. Hållbara resor och transporter
2. Ett hållbart energisystem
3. Ett hållbart jord- och skogsbruk
4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion

Varje fokusområde innehåller en beskrivning av aktuella utmaningar och föreslår strategiska inriktningar för att nå målen. Strategin kompletteras med en bilaga med operativa åtgärdsförslag samt förslag på ansvariga aktörer. Tillsammans blir strategin och bilagan ett gemensamt ramverk för att driva klimatarbetet framåt i länet – från strategi till handling.

För att öka strategins genomförandekraften kommer kommuner, företag och andra aktörer erbjudas att välja åtgärder de vill bidra till, genom frivilliga avsiktsförklaringar. Det skapar möjligheter till ett åtgärdsarbete som är proaktivt, samordnat och målstyrt.

Strategin är avgränsad för att undvika överlappning med andra regionala styrdokument. Regionala mål föreslås inom områden där Kronoberg har särskilda utmaningar eller förutsättningar. Åtgärdsförslagen fokuserar på sådant som inte redan regleras i andra regionala planer.

Regionala klimat- och energimål

Följande regionala klimat- och energimål har reviderats inom ramen för denna strategi.

FOSSILBRÄNSLEFRITT LÄN

Fasa ut fossila bränslen

> Användningen av fossila bränslen inom Kronobergs län har upphört 2045.

PLUSENERGILÄN

Effektivare energianvändning

> År 2045 är länets energianvändning 20 procent lägre än 2019.

Öka produktionen av förnybar el

> År 2045 överstiger förnybar elproduktion i Kronobergs län den totala elanvändningen i länet på årsbasis.

> År 2045 ska elproduktionen per energislag minst utgöra följande:
Vindkraft 2,3 TWh, Solenergi 0,6 TWh.

Öka produktionen av förnybara drivmedel

> År 2045 ska produktionen av förnybara bränslen minst utgöra följande:
Biogas 70 GWh, Vätgas 50 GWh.

Infångning av koldioxid

> Minst 180 000 ton koldioxid ska fångas in per år

Strategins fokusområden

Detta förslag innehåller fyra strategiska fokusområden:

1. Hållbara resor och transporter
2. Hållbart energisystem
3. Hållbart jord- och skogsbruk
4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion

För respektive område sammanfattas länets största utmaningar samt vilka strategiska inriktningar som rekommenderas för att arbeta proaktivt.

1. Hållbara resor och transporter

Resor och transporter är en stor klimatutmaning. Inrikes transporter står för nästan en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. I Kronoberg utgör transporterna nästan hälften av länets utsläpp av växthusgaser, 48 procent. Drygt hälften av de utsläppen kommer från personbilar.

Utmaningar

Mest fossila drivmedel

I länets tätorter finns viss infrastruktur för förnybara drivmedel, men den behöver byggas ut även på landsbygden. När det gäller laddinfrastruktur för elfordon uppfyller länet i stort sett kraven i den nya EU-förordningen AFIR (Förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel) för lätta fordon. Trots det finns fortfarande behov av fler laddstationer, särskilt snabbladdare. För att infrastrukturen ska kunna utvecklas vidare krävs en betydligt högre efterfrågan på el och andra förnybara drivmedel.

Öka tillgången till laddinfrastruktur och biodrivmedel

I länets tätorter finns viss infrastruktur för förnybara drivmedel, men den behöver byggas ut även på landsbygden. När det gäller laddinfrastruktur för elfordon uppfyller länet i stort sett kraven i den nya EU-förordningen AFIR (Förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel) för lätta fordon. Dock finns behov av fler laddstationer, särskilt snabbladdare. För att infrastrukturen ska kunna utvecklas vidare krävs en betydligt högre efterfrågan på el och andra förnybara drivmedel.

Landsbygds-län med glesa strukturer

Kronoberg saknar ett tydligt huvudstråk, vilket gör att trafikflödena sprids över ett nät av vägar och järnvägar som är viktiga för både person- och godstransporter. Den glesa strukturen i länet leder till långa körsträckor. En gradvis övergång till mer energieffektiva fordon och ökad elektrifiering inom vägtrafiken bidrar till minskade utsläpp, men det räcker inte för att nå

klimatmålen. För att verkligen minska klimatpåverkan krävs också att fler reser hållbart och att transporterna blir mer effektiva och helt fossilfria.

Strategiska inriktningar för hållbara resor och transporter

Samhällsplanering för minskad biltrafik

För att nå klimatmålen behöver vi arbeta för ett transporteffektivt samhälle. Det innebär att vi använder fler miljövänliga färdsätt och minskar antalet transporter.

Kommuner och regioner spelar en viktig roll i detta arbete genom hur de planerar bebyggelse och infrastruktur. Med smart samhällsplanering kan vi minska biltrafiken. Samhällsplaneringen påverkar både hur snabbt vi kan bygga ut infrastrukturen och hur bra den blir. Idag har fossila bränslen ett övertag eftersom de redan har ett väl utbyggt system för distribution och användning.

När det gäller persontransporter handlar mycket om att ändra människors vanor. Fler behöver välja att gå, cykla eller åka kollektivt i stället för att ta bilen. För att det ska bli möjligt krävs bättre gång- och cykelvägar, både vid statliga och lokala vägar. Det behövs också säkra cykelparkeringar och trevliga miljöer vid stationer och hållplatser för att göra kollektivtrafiken mer attraktiv.

Mer energieffektiva och fossilfria transporter

Att elektrifiera fordonsflottan minskar inte bara utsläppen, utan gör också att energin används mer effektivt. När fler elfordon kommer ut på vägarna måste även laddinfrastrukturen byggas ut. Det är viktigt att det finns god tillgång till laddstationer, så att brist på laddmöjligheter inte blir ett hinder för utvecklingen.

Utöver eldrift behövs också andra förnybara drivmedel i omställningen. Inget enskilt drivmedel passar alla typer av transporter, därför måste vi satsa på flera olika alternativ samtidigt – till exempel el, biogas och vätgas – för att kunna lämna de fossila bränslena bakom oss.

För tunga fordon krävs särskilda tankställen för de drivmedel som passar bäst för just dessa fordon. Det är viktigt att ta vara på den potential som finns i länet för att producera biodrivmedel. I dag finns både produktion och tankställen för biogas och vätgas i länet. Om den regionala produktionen ökar kan det inte bara täcka delar av länets behov, utan också bidra till ökad trygghet i energiförsörjningen och bättre beredskap vid kriser eller krig.

För att göra godstransporter mer klimatsmarta behöver vi också öka fyllnadsgraden i fordonen och samordna varudistributionen bättre.

Ökad efterfrågan på fossilfria transporter

Utsläppen från godstransporter måste minska. För att lyckas med det behöver fler aktörer i länet börja efterfråga transporter som är fria från fossila bränslen.

Ett viktigt verktyg för att påverka detta är offentlig upphandling. Genom att ställa krav på fossilfria transporter i upphandlingar kan kommuner, regioner och andra offentliga verksamheter styra mot mer hållbara transportlösningar.

2. Hållbart energisystem

Under lång tid har samhällets energiförsörjning haft en undanskymd plats i både debatt och samhällsplanering. En snabb förändringstakt inom energiområdet har dock lyft fram hur betydelsefull energiförsörjningen är för länets förmåga att utvecklas. Det gäller till exempel det befintliga näringslivets möjligheter att växa och nya företags möjligheter att etablera sig i länet. Det är också avgörande för kommunernas möjligheter att bygga bostadsområden.

Utmaningar

Låg energiproduktion

Elproduktionen i länet är lägre än vårt nuvarande behov. Produktionen ökar dock och kan inom ett fåtal år vara i nivå med länets planerade behov. Den ökande elektrifieringen av transporterna och industrins behov kan dock leda till ett fortsatt underskott. Länet ingår i elområde 4 som har ett stort underskott av elproduktion, med höga elpriser, vilket förstärker behovet av en högre elproduktion i Kronobergs län.

Ineffektiv energianvändning

En annan viktig utmaning är att el och energi i andra former inte används effektivt i dagsläget. Det orsakar onödiga kostnader för samhälle, näringsliv och enskilda.

Kapacitetsbegränsningar i framtiden

En utmaning som i dagsläget är ganska begränsad i länet, men som kan bli omfattande i framtiden, är kapacitetsbegränsningar i elnätet. Elsystemet saknar i dagsläget funktioner som i tillräcklig omfattning gör elsystemet tillräckligt flexibelt, till exempel genom att jämna ut skillnader i elproduktion och användning.

Kunskapsbehov

Det finns även kunskapsmässiga utmaningar som hänger samman med energisystemets snabba förändringstakt och olika typer av kriser/konflikter i vår omvärld. Detta ställer krav på kunskap, dels om energiplanering på lokal och regional nivå, dels om beredskap för kriser av olika slag.

Strategiska inriktningar för ett hållbart energisystem

Ökad energieffektivisering

Det enskilt mest kostnadseffektiva sättet att öka tillgänglig elkapacitet är att effektivisera elanvändningen. Studier visar en betydande potential för el- och annan energi-effektivisering.

Ökad produktion av el, biogas och vätgas

För att möta framtida behov från en ökad elektrifiering, är det strategiskt viktigt att öka elproduktionen i länet. Även andra energikällor/energibärare som bio- och vätgas är viktiga att utöka då de har potential att ersätta fossila bränslen, inte minst inom industrin.

Utvecklad lokal och regional energiplanering

Vårt energisystem möter nya utmaningar och förändringar sker i en hög takt. Det leder till att nya kunskaper och utökad kompetens behövs. Det medför också att och en mer aktiv samhällsplanering är nödvändig för att möta samhällets energiförsörjningsbehov.

Utökad flexibilitet och elkapacitet

Elnätets förmåga att tillgodose det viktiga behovet av elkapacitet kan stärkas genom utökad kapacitet men även genom att använda olika typer av flexibilitetstjänster, som aktörsavtal och energilager.

Trygg energiförsörjning

Energisystemet kan utsättas för olika typer av påfrestningar och påverkan. Det är därför viktigt att det utformas på ett sådant sätt att det klarar av kriser av olika slag. Ett sätt att stärka vår beredskap är att vi i länet producerar förnybara/fossilfria bränslen som kan användas både till uppvärmning och transporter i tider av kris.

3. Hållbart jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruket spelar avgörande roller i Sveriges klimat- och energisystem.

Sett till klimatpåverkan står jordbruket för en betydande del av växthusgasutsläppen, fördelade över flera av klimatrapporteringens sektorer. Inom det som benämns jordbrukssektorn ingår särskilt växthusgaser kopplade till djurens fodermältning, kväveomvandling i jordbruksmark samt gödselhantering. Dessa motsvarar omkring 14 procent av rikets totala utsläpp. Dessutom bidrar jordbruket till ett nettoutsläpp av koldioxid inom markanvändningssektorn i och med kolförrådsförändringar i jordbruksmarken. Till det kommer utsläpp kopplade till energianvändning, såsom arbetsmaskiner och uppvärmning, samt internationella utsläpp, bland annat från importerade insatsvaror.

Den kolsänka som den svenska skogen utgör är av stor vikt ur ett nationellt såväl som ett internationellt perspektiv. Även om skogsmarkens upptag

fortfarande är långt högre än dess utsläpp har det senaste decenniet präglats av minskad skoglig tillväxt i kombination med en ökning i både naturlig avgång (främst torka och insektsangrepp) och avverkning. Det har gjort att nettoupptaget i levande träd sjunkit markant.

Även på energisidan är insatser inom jord- och skogsbruk viktiga. Förutom effektivisering och fossil utfasning i de egna sektorerna spelar de gröna näringarna en avgörande roll för produktionen av inhemskt biobränsle samt stor- och småskalig förnybar energi.

I ett större perspektiv är jord- och skogsbruk självklara nyckelsektorer på många andra samhällsavgörande områden såsom livsmedelsförsörjning, bioekonomi, beredskapsplanering, biologisk mångfald och rekreation.

En balanserad och klok prioritering mellan alla dessa områden innebär att välanpassade åtgärder sätts in i rätt sammanhang och på rätt plats. I Kronoberg finns goda förutsättningar att göra framsteg och skapa goda exempel på klimat- och energiområdet.

Utmaningar

Ett skogslän med särskilda förutsättningar

För ett län med hög andel skog är behoven stora att klargöra målkonflikter och optimera skogens klimatnytta. Denna avgörs i hög grad av skogens tillväxt och hur den avvertrade biomassan används. Kronoberg och de andra smålandslänen skiljer sig på flera sätt från svenska skogslän i allmänhet. Faktorer som jordmån, nederbörd och klimat inverkar positivt på tillväxten, som är högre per hektar i södra Sverige än i norra. I ett förändrat klimat förutspås ännu högre tillväxt, men också en högre risk för klimatrelaterade skador och skadegörare än i landet i stort. Utmaningen ligger i att anpassa insatserna så att tillväxten och klimatnyttan optimeras på både kortare och längre sikt.

Smålandslänen sticker också ut med en högre grad av enskilt ägande och små, familjedrivna skogsbruk. Många av de åtgärder som kan ge inverkan på utsläpp och upptag ställer därför särskilt höga krav på långsiktiga styrmedel, tydliga ekonomiska incitament och nya konsumtionsmönster.

När det gäller biomassans användande har Kronoberg en väl utvecklad förädlingsindustri och en stark utbildnings- och forskningskultur. Sett till exportvärde per capita är det också ett av de mer internationaliserade länen. Sammantaget skapar det klimatomfattiga möjligheter, men också utmaningar när det gäller balans i produktionsfokus, regionalt byggande och export. Användandet av långvariga trävaruprodukter kan potentiellt minska de inhemska (territoriella) klimatutsläppen också genom den så kallade substitutionseffekten. Samtidigt är effekten svår att kvantifiera och diskussionen om dess faktiska nytta kompliceras i ett internationellt-/EU-perspektiv.

Fragmenterat jordbruk med hög andel djur

På lantbrukssidan är Kronoberg förhållandevis starkt präglad av djurhållning. Eftersom djur och gödselhantering allmänt sett bidrar till höga utsläpp ställer det krav på effektiva och välanpassade insatser. Samtidigt innebär det att Kronobergs jordbruksmark utgörs av en högre andel betesmark än riksgenomsnittet. Jordhälsan är också förhållandevis god i länet tack vare den relativt höga andelen vallodling. Det gör sammantaget att utsläppen från jordbruket kan antas vara lägre här. Det kan i viss mån också skapa goda förutsättningar för ökad kolinlagring.

Jordbruksmarken i Kronoberg är fragmenterad och en förhållandevis stor andel av lantbrukarna är deltidbönder. Vissa åtgärder som kan ge god utväxling inom storskaliga lantbruk och på stora arealer kan därför försvåras sett till hävstänger, kostnadseffektivitet och investeringsrisker. Det i sin tur ställer högre krav på övergripande incitament för mer småskaligt anpassade insatser.

Strategiska inriktningar

Ökad kolinlagring i jord- och skogsbruksmark

Ett fokus på att förstärka insatserna på upptagssidan är särskilt relevant för ett utpräglad skogslän. Utmaningarna både på skogs- och jordbrukssidan handlar mycket om hantering av målkonflikter. Insatser för ökad kolinlagring måste vägas mot andra målområden, som livsmedelsförsörjning, ekonomisk hållbarhet och biologisk mångfald. Men i länet finns också stora möjligheter på området. Kronoberg har mycket goda förutsättningar för återväntning av utdikade torvmarker.

Minskade utsläpp från gödsel och djur

Djuren medför en betydande klimatpåverkan samtidigt som de är av stor vikt för bland annat livsmedelsförsörjning, biologisk mångfald och landskap. I ett litet län med relativt hög andel djur per capita kan vissa åtgärder vara svåra att genomföra, men det kan också finnas goda möjligheter för nära samverkan och föregångsinsatser.

Integrerad markanvändningsplanering

Sektorsövergripande samverkan kan bidra till klokare prioriteringar när det gäller var i geografin olika verksamheter och insatser bäst förläggs och anpassas. Diskussioner och inriktningar kan baseras på tematiska kartläggningar i större och mindre skala.

Robust energi inom de gröna näringarna

Sektorspecifika åtgärder på energiområdet kan bidra till ökad robusthet i det regionala energiförsörjningssystemet i stort. Dessutom finns potential för synergier i den framtida inriktningen för länets gröna näringar med verksamhetsnära energiproduktion, ökat tillvaratagande av restprodukter och kombinerad markanvändning.

4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion

I detta avsnitt behandlar vi cirkulär ekonomi ur ett övergripande perspektiv. Det saknas regionaliserad data kopplad till cirkulär ekonomi, vilket försvårar en detaljerad analys på lokal nivå.

Trots detta är både cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion viktiga frågor för Kronobergs län. Därför har dessa områden fått ett eget avsnitt i rapporten, för att lyfta fram deras betydelse och stimulera till fortsatt utveckling och samverkan inom länet.

Cirkulär ekonomi är ett sätt att organisera ekonomin så att vi använder resurser så effektivt som möjligt och minskar mängden avfall. Det handlar om att återanvända, laga, renovera och återvinna produkter och material. På så sätt minskar vi behovet av nya resurser, sänker utsläppen av koldioxid och bidrar till en mer hållbar livsstil.

Konsumtion betyder att vi använder varor och tjänster. Det innebär också att vi indirekt förbrukar naturresurser. Den höga konsumtionen i dagens samhälle orsakar stora miljöproblem och leder även till sociala och ekonomiska utmaningar. Den bidrar till mer avfall, fler transporter, ökade utsläpp av växthusgaser och andra föroreningar, samt större användning och spridning av kemikalier. Indirekt påverkar konsumtionen också vattenkvaliteten negativt, orsakar försurning och övergödning, ökar behovet av odlingsmark och produktionsskogar, och driver på klimatförändringarna.

En lösning är hållbar konsumtion, vilket innebär att vi använder så lite råvaror som möjligt och i stället återanvänder mer. Varor och tjänster påverkar miljön i flera steg: när de tillverkas, används, återbrukas, återvinns, transporteras och när avfallet tas om hand. Om vi fortsätter konsumera i samma takt som idag kommer jordens resurser att ta slut snabbare än de hinner förnyas.

Genom att mäta vårt ekologiska fotavtryck kan vi se hur mycket resurser vår livsstil kräver. Att minska detta fotavtryck är viktigt för att vi ska kunna nå Sveriges miljömål.

Utmaningar

För att hantera naturresurser på ett hållbart sätt behöver vi utvinna, bearbeta och använda dem effektivt. Men många organisationer använder sina resurser på ett ineffektivt sätt, vilket leder till att mängden avfall ökar globalt och orsakar miljöproblem.

För att möta dessa utmaningar krävs en tydlig strategi som omfattar hela värdekedjan – från hur resurser utvinns och produkter tillverkas, till hur de används, återvinns och hur avfallet tas om hand. Det är viktigt att alla steg i processen samverkar för att minska avfall och öka resurseffektiviteten.

Strategiska inriktningar

Maximera värdet av resurser

För att få ut så mycket som möjligt av våra resurser behöver vi skapa värde även från avfall, öka resurseffektiviteten och främja cirkulära processer. Det innebär att material återanvänds, produkter designas för lång livslängd och att resurser hålls i omlopp så länge som möjligt. Genom att minska avfall och öka nyttan per resursenhet kan vi både spara pengar och minska miljöpåverkan.

Tydliggör företagsstrategier, investeringar och regelverk

Företagsstrategier, investeringar och regelverk spelar en avgörande roll i omställningen till en hållbar ekonomi. När organisationer har tydliga riktlinjer för miljöarbete blir det lättare att styra mot ekonomisk utveckling utan att skada miljön. Tydligheten gör också att uppföljning blir enklare och att resultat syns tydligt, vilket stärker både ansvarstagande och effektivitet.

Bilaga 1: Åtgärder

Denna bilaga innehåller åtgärder kopplade till respektive strategiskt fokusområde. Under varje åtgärd ges exempel på konkreta insatser. Det framgår även vem som bör vara ansvarig för åtgärden, och vilken målgrupp den riktar sig till.

1. Hållbara resor och transporter

Inkludera perspektivet transportsnål samhällsplanering i tidigt skede av planeringsprocesserna

- Stärk infrastrukturen för gång- och cykeltrafik
- Främja attraktiva hållplatser som gynnar överflyttning av transportslag
- Tillämpa restriktiv parkeringsnorm, fler pendlarparkeringar samt platser för bilpooler

Ansvarig aktör: Trafikverket, Region Kronoberg, Länstrafiken, Kommuner

Målgrupp: Företag, Medborgare

Främja hållbart resande; öka andelen resor med gång/cykel och resor med kollektivtrafik

- Upprätta policys för resor och möten som styr mot hållbara alternativ
- Ersätta transporter; underlätta för distansarbete och virtuella möten
- Främja samåkning och användning av bilpooler
- Inför klimatreduktion för tjänsteresor som ger upphov till utsläpp av växthusgaser (exempel flyg)
- Investera i säkra cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafik och arbetsplatser.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen i Kronobergs län, Kommuner, Region Kronoberg, Fastighetsägare, Företag/Arbetsgivare

Målgrupp: Samma som ovan

Utveckla klimatinriktad länstransportplanering

- Inför framtagning av ny länstransportplan genomförs en djupgående analys av länets transportbehov utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Ansvarig aktör: Region Kronoberg - Länstrafiken

Målgrupp: Kommuner

Fasa ut fordon med fossila drivmedel

- Öka kunskapsnivån om fossilfria alternativ för fordon.
- Köp endast in fordon som kan drivas med förnybara drivmedel eller el.
- Konvertera befintlig fordonsflotta till förnybara drivmedel.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen i Kronobergs län, Region Kronoberg, kommuner, företag

Målgrupp: Samma som ovan

Förbättra infrastrukturen för förnybara bränslen och elladdning

- Ta fram lokal plan för behov av infrastruktur för elfordon.
- Använd digitala plattformen Drivmedla för att peka ut lämpliga platser för infrastruktur förnybara bränslen och elladdning.

Ansvarig aktör: Kommuner

Målgrupp: Fastighetsägare, företag, ladd- och tankstationsoperatörer

Främja klimatsmarta gods- och varustransporter

- Ställ inköpskrav på fossilfria transporter.
- Verka för godstransporter flyttas från väg till järnväg där infrastruktur finns tillgänglig.
- Förbättrad transportlogistik exempelvis genom samordnad varudistribution och ruttplanering.
- Främja användning av cykel och elfordon för godstransporter i stadsmiljö.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, Region Kronoberg, kommuner, företag

Målgrupp: Transportföretag

2. Hållbart energisystem

Energioptimera mera

- Genomför åtgärder för ökad el- och energieffektivisering.
- Beakta energianvändning vid användning av AI-verktyg, använd mer energieffektiva alternativ om möjligt.
- Öka användningen av spillvärme.
- Öka användningen av IOT (Internet Of Things) för ökad energieffektivisering.
- Utökad användning av flexibilitetstjänster (energilager och/eller aktörsavtal).
- Introducera och öka antalet energigemenskaper.
- Höjd kapacitet genom förstärkningar i elnätet.
- Höj kompetensnivån inom energiområdet genom kunskapsinsatser,
- Förbättra samverkan mellan elnätsbolag, kommuner och företag med olika typer av dialogsatsningar.

Ansvarig aktör: Kommuner, företag, elnätsbolag och organisationer

Målgrupp: Företag, organisationer och privatpersoner.

Fasa ut klimatpåverkande utsläpp

- Ersätt naturgas och gasol med biogas, el eller andra fossilfria energikällor.
- Ersätt oljeanvändningen i värmepannor (fjärrvärme, pellets eller värmepumpar).
- Samla in lustgas vid utsläppskällor inom sjukvården.
- Undersök möjligheten att inför CCS (Carbon Capture Storage) och BCCS (Bio Carbon Capture Storage) vid fjärrvärmeanläggningar.

Ansvarig aktör: Kommuner, energibolag, företag, Region Kronoberg och organisationer.

Målgrupp: Samma som ovan.

Öka produktion av förnybara/fossilfria bränslen och drivmedel

- Skapa större underlag för fjärr-värme och -kyla.
- Ökad elproduktion från fjärrvärme.
- Utökad elproduktion från vindkraft och tak- och markbaserad solkraft.
- Öka användningen av vätgas och biogas inom industri.

Ansvarig aktör: Kommuner, företag, energibolag och organisationer

Målgrupp: Samma som ovan.

Utveckla lokal och regional energiplanering/mer energi i fysisk planering

- Utveckla lokala energiplaner.
- Integrera energiaspekter i översiktsplaneringen.
- Utveckla planeringsunderlag inom energiområdet.
- Utveckla interna klimat- och energistrategier för kommuners och företags åtgärdsinriktade arbete.
- Höj kunskapsnivån inom energiområdet.
- Förbättra samverkan mellan olika aktörer genom ökad dialog.

Ansvarig aktör: Kommuner, företag, Energikontor Syd och berörda organisationer.

Målgrupp: Samma som ovan.

3. Hållbart jord- och skogsbruk

Främja ökad kolinlagring i jord- och skogsbruksmark

- Koppla utbildnings- och kommunikationskampanjer till kartläggning av lämpliga områden för återvätning av organogen skogs- och jordbruksmark.
- Utforska/utveckla potentialen i kolinlagrande jordbruksmetoder såsom: ökad andel bevuxen mark under stora delar av året, utökad vallodling, ökat användande av mellangrödor, reducerad jordbearbetning, rotationsbete och användande av biokol.
- Verka för ökad skogstillväxt genom till exempel: växtförädling, snabb återetablering efter avverkning, askåterföring samt anpassad och förbättrad skogsskötsel/röjning.
- Verka för bevarande och god skötsel av länets värdefulla naturbetesmarker och skötselberoende skyddad skog.
- Verka för en inriktning i användandet av skogen mot långlivade skogsprodukter, träbyggande och energiproduktion.
- Verka för ett ökat tillvaratagande av all skoglig biomassa samt utveckling av nya material och produkter av skogsindustrins biprodukter.
- Utveckla kunskapen kring och användandet av Bio-CCS och Bio-CCU.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, kommuner, företag, universitet och organisationer.

Målgrupp: Företag och privatpersoner.

Utforska och tillämpa utsläppsminskande metoder för gödselhantering och djurens fodermältning

- Förstärk inhemsk proteinfoderproduktion och utforska användandet av biomassa för produktion av hållbart proteinfoder och biogas.
- Utforska och verka för metoder för minskat ammoniakläckage, till exempel behandling av gödsel och täckning av brunnar med fysiskt tak.
- Fortsätt utveckla integrerat djurhållnings- och odlingsjordbruk.
- Fortsätt utvecklingen och användandet av optimerad och preciserad gödsling.
- Verka för ökad produktion och användande av fossilfri mineralgödsel.
- Fortsätt minska behovet av mineralgödsel genom till exempel myllning och näringsutvinning från stallgödsel och restprodukter.
- Fortsätt utveckla resurseffektiviteten sett till ökad djurhälsa, avel, effektivare foderstat samt integrerad produktion av mjölk och kött.
- Förstärk medvetenheten bland hästägare kring effektiva gödselkretslopp.

- Utforska aktivt metansänkande åtgärder såsom utökad/optimerat betesintag och fodertillsatser.
- Öka andelen närproducerat, ekologiskt och/eller naturbeteskött för att minska utsläppen från sojabaserat foder.

Ansvarig aktör: Företag, Länsstyrelsen, kommuner, universitet och organisationer

Målgrupp: Företag och privatpersoner.

Utveckla integrerad markanvändningsplanering

- Genomför övergripande kartläggnings- och informationsinsatser för god markprioritering inom skogsbruk, jordbruk, återvätning och energiproduktion.
- Utveckla/förstärk regionala markanvändningsstrategier med fokus på: brukningsvärd jordbruksmark, torvmarker med återvätningspotential och lämpliga områden för förnybar energiproduktion.
- Utveckla användandet av lokala system för anpassning och optimering, till exempel precisionsodling.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, Region Kronoberg, kommuner, universitet och organisationer

Målgrupp: Kommuner, Region Kronoberg, Länsstyrelsen, företag, privatpersoner

Förstärk insatser inom energieffektivisering, energiproduktion och fossil utfasning

- Verka för snabb utfasning av fossila drivmedel.
- Verka för utfasning av torvutvinning .
- Genomför energieffektiviseringskampanjer med fokus på skogs- och lantbruk.
- Utveckla förutsättningarna för utökad verksamhetsnära energiproduktion såsom solceller på ekonomi- och komplementbyggnader samt på lågproduktiv mark.
- Förtydliga och utveckla de gröna näringarnas roll i en välanpassad, storskalig energiproduktion:
 - » Verka för en optimerad markanvändning sett till livsmedelsproduktion, energimässig yteffektivitet och biologisk mångfald.
 - » Utveckla förutsättningar för kombinerad markanvändning, såsom solenergi – livsmedelsproduktion/bete (solsambruk/agrivoltaiska system).
 - » Utred potentialen för solcellsparkar på organogen skogs- och jordbruksmark i samband med återvätning.

- Utveckla förutsättningarna för att skala upp produktion och användande av biokol.
- Skala upp och effektivisera biogasproduktionen; Ta tillvara lantbrukets resurser och restprodukter, till exempel gödsel från häststall.
- Utveckla leverantörskedjor för biobränsle för ett förbättrat omhändertagande av restprodukter från skogsbruket.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, Region Kronoberg, kommuner, företag och organisationer

Målgrupp: Företag, Länsstyrelsen, kommuner

Skapa forum för kunskapsutbyte, kartläggning och regional anpassning

- Verka för utvecklad rådgivning, kunskapsöverföring, samordning med systemperspektiv, innovation, mätning och kartläggning av klimateffekter.
- Inled sektorsövergripande diskussioner och proaktiv samverkan kring målkonflikter (1) och komplexa, riktade insatser (2) såsom:
 - » Skogen som utvecklad kolsänka med hänsyn till: produktivitet och efterfrågan på skogsprodukter, biologisk mångfald, användandet av skogsråvaran, regional bioekonomi, etcetera (1).
 - » Kombinerad återvätning och solenergiproduktion i samband med utfasning av torvbrytning (2).

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, Region Kronoberg, kommuner, universitet och organisationer

Målgrupp: Samma som ovan.

4. Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion

Utveckla cirkulär ekonomi

- Utveckla återbrukskoncept i flera kommuner: till exempel sakbibliotek, verktygsbibliotek, leksaksbibliotek, cykelköket, osv. inkl. reparation och upcycling (omvandla gamla material till något användbart) samt steg 1 och 2 i avfallstrappan.
- Implementera tjänstemodeller som leasing, uthyrning och produktåtertagande (till exempel "pay-per-use" eller abonnemangsmodeller).

Ansvarig aktör: Kommuner, företag

Målgrupp: Privatpersoner

Erbjud information/utbildning till företag om var de kan hitta råvara som annat företag inte behöver samt om lagstiftning kring avfall och biprodukt

- Biogas från organiskt avfall.
- Återvinning av kritiska metaller från elektronikskrot.
- Samarbeta mellan industrier där en verksamhets restprodukt blir en annan verksamhets råvara.

Ansvarig aktör: Bildningsförbund, Folkhögskolor, kommuner, universitet och högskolor, yrkeshögskolor och övriga aktörer inom utbildningsväsendet

Målgrupp: företag

Utveckla cirkulär livsmedelsproduktion i enlighet med rådande lagstiftning (livsmedelslagen ABP-lagstiftning)

- Akvaponi – kombination av fiskodling och hydroponisk växtodling där fiskavföring omvandlas till växtnäring. Växterna i sin tur renar vatten som återförs till fiskodlingen.
- Räddad/skadad/av sämre kvalitet frukt och grönt som förädlas.
- Rester efter servering i skolor, inom vården, i produktionsköken, och vid restauranger tas tillvara som foder till grisar och höns.

Ansvarig aktör: Företag, restauranger, kommuner

Målgrupp: Lantbrukare, privatpersoner

Främja hållbara investeringar, till exempel av företag, banker i till exempel värdepapper som aktier eller fonder

- Främja divestering

Ansvarig aktör: Företag, offentliga verksamheter, banker, pensionsfonder.

Målgrupp: Företag

Öka mängden hållbara inköp och upphandling

- Inför rutiner för hållbart inköp och upphandling

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen Kronoberg, kommuner, Region Kronoberg, statliga myndigheter

Målgrupp: Företag, Offentlig verksamhet

Ta fram riktlinjer för inköp av hållbara livsmedel

- Teknik och innovation för att förlänga livsmedels hållbarhet (t.ex. smart förpackning).
- Implementera åtgärder för att minska matsvinn i hela värdekedjan, från produktion till konsumtion.

Ansvarig aktör: Länsstyrelsen, kommuner, Region Kronoberg, statliga myndigheter

Målgrupp: Företag, offentliga verksamheter

Bilaga 2: Mål på internationell och nationell nivå

Agenda 2030

De globala mål och delmål som berör klimat- och energiarbetet återfinns inom mål 7 Hållbar energi och 13 Bekämpa klimatförändringarna. Det finns även delmål inom andra globala mål som berörs, bland annat inom 8 Ekonomisk tillväxt, 11 Hållbara städer samhällen och 12 Hållbar konsumtion och produktion.

Mål inom EU

Klimatkonventionen undertecknades i Rio 1992. Målet med konventionen är att stabilisera halterna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar att mänsklig aktivitet påverkar klimatsystemet på ett farligt sätt. Klimatkonvention utgör basen för det internationella samarbetet inom klimatarbetet och konkretiseras genom underavtal som Kyotoprotokollet och Parisavtalet.

I Parisavtalet från 2015 kom världens länder överens om ett nytt temperaturmål om att begränsa den globala uppvärmningen väl under två grader och sträva efter att hålla ökningen under 1,5 grader jämfört med förindustriell tid.

Metandeklarationen innehåller ett gemensamt mål om att minska metanutsläppen med 30 procent till 2030, jämfört med 2020 års nivåer.

I juni 2021 antog EU en klimatlag som slår fast att unionen ska nå klimatneutralitet senast 2050 och nettonegativa utsläpp därefter. Klimatlagen anger även att EU ska minska sina nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp. EU:s gemensamma klimatmål är uttryckta i nettotermer, vilket innebär att även den sammanlagda utvecklingen av avgång och upptag av koldioxid inom skog och mark ingår.

I juni 2021 antog EU en klimatlag som slår fast att unionen ska nå klimatneutralitet senast 2050 och nettonegativa utsläpp därefter. Klimatlagen anger även att EU ska minska sina nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp.

EU:s klimatmål är uppdelade i tre delar:

- EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS)
- Fördelningen av medlemsländernas ansvar för utsläppsminskningar enligt ansvarsfördelningsförordningen, ESR (också kallad den icke-handlade sektorn)
- Förordningen för upptag och utsläpp från skog och mark (LULUCF)

Energipolitiken inom EU fokuserar på följande områden:

- fungerande energimarknad
- garanterad energiförsörjning
- främjande av energieffektivitet
- energibesparingar och förnybara energikällor
- främja sammankopplade energinät

Inom ramen för Fit for 55-paketet har även sektorsspecifik lagstiftning för bland annat energi- och transportsektorerna antagits, nedan följer några av dess beståndsdelar.

Direktivet om förnybar energi (RED):

- Det bindande målet på EU-nivå för förnybar energi höjs till 42,5 procent av EU:s totala energianvändning senast 2030, med ett frivilligt mål om 45 procent.
- Varje medlemsstat ska även säkerställa att transportsektorn minskar växthusgasutsläppen med minst 14,5 procent till 2030 jämfört med det referensvärde som anges i direktivet, alternativt att minst 29 procent av energianvändningen inom transportsektorn har förnybart ursprung.

I samma sektor ska 5,5 procent av energianvändningen komma från avancerade biobränslen eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

- Dessutom ska medlemsstaterna sträva efter att höja andelen förnybart både vad gäller energi och insatsvaror i industrin till åtminstone 1,6 procent i genomsnitt under perioden 2021–2030.
- I tillägg ska 42 procent av vätgasen som används i industrin vara förnybar till 2030 och 60 procent till 2035.

Direktivet om energieffektivitet (EED):

- Direktivet fastställer ”energieffektivitet först” som en grundläggande princip vid större investeringsbeslut i EU:s energipolitik.
- Energieffektivitetsmålet på EU-nivå har blivit bindande och höjs till 11,7 procent minskad slutlig energianvändning 2030 jämfört med ett referensscenario som togs fram 2020.

- Det bindande årliga nationella energisparkravet för perioden 2024 till 2030 höjs från 0,8 procent till ett genomsnitt av 1,49 procent per år, baserat på den slutliga energianvändningen före 2019.
- Det årliga energiminskingsmålet för offentliga byggnader blir 1,9 procent och varje medlemsstat ska även renovera 3 procent av byggnader över en viss storlek som ägs av aktörer som ingår i direktivets definition av offentliga aktörer varje år.

Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD):

Kommissionen presenterade 2021 ett förslag till omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda som innehåller ett långsiktigt mål om att alla byggnader ska vara så kallade nullemissionsbyggnader till 2050. Förslaget innehåller skarpa krav vid nybyggnation och renovering samt på att förbättra den genomsnittliga energiprestandan i det befintliga byggnadsbeståndet. Direktivet ställer även krav på laddinfrastruktur vid parkeringsplatser över en viss storlek, lämpliga solenergiinstallationer och att medlemsländerna tar fram nationella byggnadsrenoveringsplaner inklusive åtgärder och styrmedel för att uppnå det långsiktiga målet.

Förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel (AFIR):

Förordningen innehåller bindande krav på EU:s medlemsstater för omfattning, kapacitet och geografisk lokalisering vid olika angivna tidpunkter för laddinfrastruktur för tunga och lätta fordon samt tankinfrastruktur för vätgas. Det finns även mål för flytande metan för tunga vägfordon och i hamn. Vidare finns mål för landströmsförsörjning av fartyg och för strömförsörjning av stillastående luftfartyg. AFIR innehåller också bestämmelser om exempelvis betalningslösningar för laddning och tankning, information till konsumenter samt standarder för laddningsstationers och tankningsstationer utformning.

Energimyndigheten har flera olika pågående uppdrag om hur direktivens mål ska tolkas och implementeras i Sverige.

Nationella klimat och energimål

Riksdagens definition av miljömålet Begränsad klimatpåverkan: ”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”

Etappmål: Minskade utsläpp av växthusgaser utanför utsläppshandeln till år 2020

Målet, som uppnåtts, innebar att utsläppen år 2020 skulle vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990, för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Etappmål: Minskade utsläpp av växthusgaser utanför utsläppshandeln till senast år 2030

Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn (de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter) bör senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst åtta procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Etappmålet Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter

Växthusgasutsläpp från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010.

Etappmål: Minskade utsläpp av växthusgaser utanför utsläppshandeln till senast år 2040

Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn (de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter) bör senast år 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst två procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

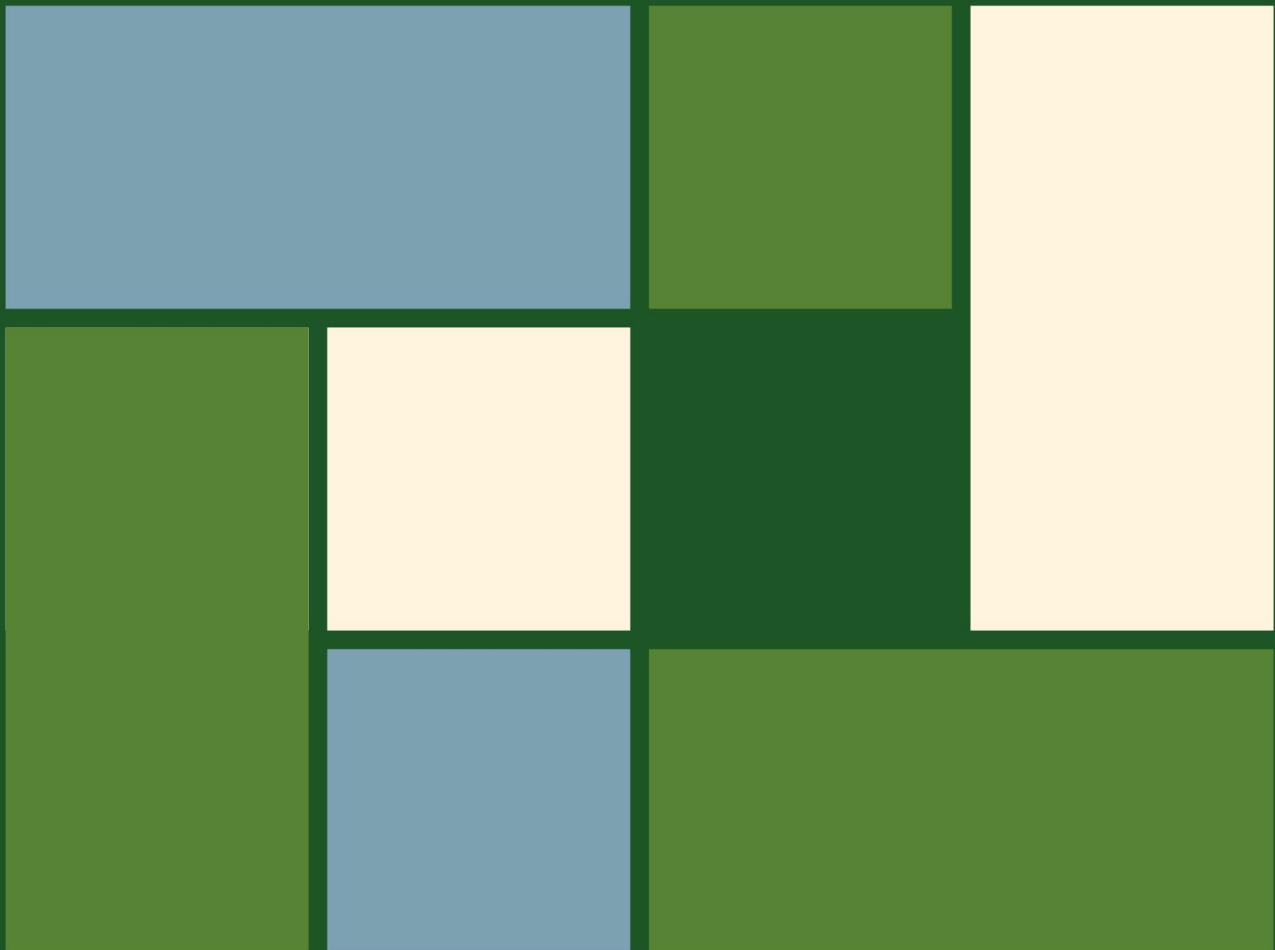
Etappmål: Minskade utsläpp av växthusgaser för hela samhället till senast år 2045

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990.

I juni 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige genom propositionen 2016/17:146 Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Ramverket består av nationella klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Det klimatpolitiska ramverket skapar långsiktiga villkor för näringslivet och samhället.

Klimatlagen (2017:720) reglerar regeringens klimatpolitiska arbete, vad det ska syfta till och hur det ska bedrivas. Av 3 § klimatlagen framgår att regeringens klimatpolitiska arbete ska utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmål som riksdagen har fastställt. Arbetet ska också enligt nämnda paragraf bedrivas på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. I övrigt innehåller lagen bestämmelser för när och hur regeringen ska följa upp det klimatpolitiska arbetet samt redovisa sina planerade åtgärder för riksdagen.

I regeringens proposition 2023/24:105 Energipolitikens långsiktiga inriktning har regeringen aviserat en översyn av de nationella etappmålen för klimat till 2030.

Länsstyrelsen
Kronoberg

www.lansstyrelsen.se/kronoberg

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwij)

Till Länsstyrelsen Kronoberg

Yttrande Regional klimat- och energistrategi 2025-2030

Tingsryds kommun har fått Kronobergs läns Klimat- och energistrategi på remiss.

Sammanfattning av ärendet

För att möta de energipolitiska målen och stärka länets klimatarbete har Länsstyrelsen i Kronoberg tagit fram en uppdaterad klimat- och energistrategi för länet. Strategin syftar till att öka takten i det regionala åtgärdsarbetet och fungerar både som vägvisare för långsiktiga prioriteringar och som konkret handlingsplan.

Övergripande synpunkter

Klimat- och energistrategin för Kronobergs län synkar väl samman med Tingsryds kommuns styrande dokument samt kommunövergripande mål. En väl utformad regional klimat- och energistrategi är ett bra verktyg för kommunens framtida lokala klimat- och energiarbete vad gäller planering och upprättande av mål och styrande dokument.

Strategins struktur är väl uppbyggd och innehållet är lätt att förstå.

Specifika synpunkter

Nulägesanalys

I Klimat- och energistrategin presenteras regionala klimat- och energimål tydligt. Något som saknas för att få en tydlig bild av hur åtgärderna ska leda till att regionen når dessa mål är en nulägesbild. Det saknas data och statistik för energianvändning, energiproduktion, distribution samt utsläpp av växthusgaser. Positivt hade varit om statistik hade presenterat för olika sektorer, kommuner samt energi- och utsläppskällor. De regionala klimat- och energi målen saknar referensdata, vilket hade underlättat läsarens förståelse för hur långt ifrån eller nära målet är att uppnås. Detta hade kunnat presenteras i en bilaga.

Åtgärder

Under rubriken ”Åtgärder” listas väldigt många åtgärder fördelat på de fyra fokusområdena och trots att åtgärderna är många till antalet så är det relevanta och lämpliga åtgärder för att kunna uppnå de regionala klimat- och energimål. Det är även positivt att ansvariga aktörer och målgrupp är tydligt presenterat för åtgärderna. Vissa av åtgärderna hade dock kunnat behöva förtydligas eller ytterligare konkretiseras för

Tingsryds kommun
Box 88
362 22 Tingsryd

besöksadress
Torggatan 12
Tingsryd

telefon
0477 441 00 (vx)

e-post/hemsida
kommunen@tingsryd.se
www.tingsryd.se

respektive ansvarig aktör för att kunna genomföras. Förtydliga hur kommunerna ska kunna bidra till åtgärder där rådigheten inte ligger hos kommunerna. Exempelvis följande åtgärder:

- ”Verka för godstransporter flyttas från väg till järnväg där infrastruktur finns tillgänglig.”
- ”Förbättrad transportlogistik exempelvis genom samordnad varudistribution och ruttplanering.”

Kopplingar till styrande dokument

Det är viktigt att kommunens styrande dokument inte innehåller målkonflikter med den regionala Klimat- och energistrategin om kommunen ska skriva på en avsiktsförklaring. Kommunens kommande översiktsplan och kommunens övergripande mål samt miljöprogram har inga motstridigheter med den regionala Klimat- och energistrategin.

Innehåll

1. Hållbara resor och transporter:

Under underrubrikerna ”Mest fossila drivmedel” och ”Öka tillgången till laddinfrastruktur och biodrivmedel”, under rubriken ”Hållbara resor och transporter”, är texten nästan identisk. Bättre att sätta ihop underrubrikerna i stället.

Under ”Strategiska inriktningar för hållbara resor och transporter” – ”Samhällsplanering för minskad biltrafik” har Trafikverket också en viktig roll i det arbetet genom hur de planerar bebyggelse och infrastruktur. Gällande produktion av biogas och vätgas i länet är det viktigt att ha en dialog över regiongränser. För att transporter med tung trafik ska kunna drivas på vätgas och biogas krävs att tillgängligheten på drivmedlet är fördelat över landet.

Barnrättsbaserat beslutsunderlag - Enkel prövning av barnets bästa

Datum: 2025-08-25

Ärendenamn: Förslag till klimat- och energistrategi för Kronobergs län (remiss).

Diarienummer: KS/2025:279

Fastighetsbeteckning (om aktuellt):

Barn som berörs:

Ansvarig för detta underlag: Lisa Folkesson, Miljöstrateg

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (artikel 2)						
Bidar ärendet till likvärdiga förutsättningar för alla barn?	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant	Kommentarer
Oavsett ålder	X					
Oavsett kön	X					
Oavsett könsidentitet/könsuttryck	X					
Oavsett sexuell läggning	X					
Oavsett funktionsnedsättning	X					
Oavsett etnicitet, hudfärg och språk	X					
Oavsett religion eller politisk åskådning	X					
Oavsett socioekonomisk bakgrund	X					
Oavsett bostadsort/postnummer	X					
Eventuella kommentarer:						

Barnets bästa (art. 3)						
Är ärendet förenligt med:	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant	Kommentarer
Relevanta lagkrav	X					
Nationella styrdokument	X					
Forskning och evidens	X					
Praxis i andra kommuner	X					
Vår beprövade erfarenhet	X					
Barnets bästa på kort och lång sikt	X					
Eventuella kommentarer:						

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6, 19 och 24)						
Bidrar ärendet till:	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant	Kommentarer
Rätt till liv och överlevnad				X		
Goda förutsättningar för optimal utveckling		X				
Rätt till bästa uppnåeliga hälsa		X				
Skydd mot att fara illa					X	
Eventuella kommentarer:						

Rätt till delaktighet och inflytande (art. 12)

Vad behöver vi förstå ur barnets perspektiv i ärendet?

Att framtidens energisystem är barnens framtid.

Vilka för ärendet relevanta åsikter har berörda barn lyft fram?

	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant
Har barnets/barnens åsikter beaktats?			X		
Eventuella kommentarer:					
Inga barn har tillfrågats i ärendet					

Andra rättigheter som berörs av ärendet:

- Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård (artikel 23, 24 och 39)
- Rätt till en trygg och säker uppväxt, skydd mot alla former av vanvård, försummelse, våld och övergrepp (art. 19, 32–40)
- Rätt till utbildning (artikel 23, 28 och 29)
- Rätt till social trygghet och skälig levnadsstandard (artikel 23, 26 och 27)
- Rätt till vila, lek, kultur och fritid (artikel 23 och 31)
- Rätt till information och demokratiska rättigheter (artikel 12, 13, 14, 15, 16, 17 och 23)
- Rättigheter som rör föräldraskap och omhändertagande (artikel 5, 7, 9, 18, 20, 21 och 25)
- Rättigheter kopplade till fungerande samhällsservice, samhällsplanering samt inom- och utomhusmiljö (art.12, 23, 24, 26, 27, 31 m.fl.)
- Rättigheter för barn från minoritetsgrupper, barn på flykt samt barn i asylprocessen (artikel 7, 8, 9, 10, 20, 22, 23 och 30)

	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant
Bedöms ärendet ha beaktat dessa rättigheter?		X			
Sammanfattande kommentarer:					

Barnrättslig slutsats i ärendet

	Ja	Delvis	Nej	Vet inte	Inte relevant
Bedöms ärendet vara förenligt med barnkonventionen?	X				
Sammanfattande kommentarer:					
Ärendet berör barn då klimat- och energiarbetet påverkar framtida generationer					

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 179

Sammanträdesplan 2026 Tingsryds kommun

KS/2025:355

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa sammanträdesplan 2026 för Tingsryds kommun.

Sammanfattning av ärendet

I reglemente för kommunstyrelse och nämnder formuleras följande i kap 1 § 10: Nämnderna sammanträder på dag och tid som nämnden fastställer i enlighet med gemensamt kalendarium för sammanträden. Nämndernas sammanträdestider ska synkroniseras centralt för att administration och politikernas uppdrag ska koordineras. Kansliavdelningen ansvarar varje år för framtagande av förslag till schema.

Kansliavdelningen har tagit fram förslag till sammanträdesplan för år 2026. Tiderna är framtagna med hänsyn till det ekonomiska årshjulet och har förankrats hos fullmäktiges presidium, eftersom fullmäktiges sammanträdestider utgör själva grunden för resterande kalendarium. Ordförande och chef för varje instans har också haft möjlighet att komma in med önskemål.

Det faktum att det är valår sätter sin prägel på året, bland annat genom att det konstituerande fullmäktigesammanträdet hålls efter den 15 oktober (detta är hålls det sammanträdet den 19 oktober).

Enligt önskemål från de förtroendevalda undantas sportlov och höstlov i schemalaggningsen (ett undantag förekommer i planen). Nämnder, utskott och bolag sammanträder antingen med start på förmiddagen (kl. 08.30) eller med start på eftermiddagen (kl. 13.00), om inte annat är överenskommet. Varje instans styr längden på sammanträdet efter sina behov. Kommunfullmäktige sammanträder som regel kl. 17.00 och vid några tillfällen kl. 15.00 då det är en mer omfattande beslutshandling, t ex vid budgetbeslut.

Kommunsekreterare Jörgen Wijk föredrar ärendet.

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjk)
Comfact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

KS Arbetsutskott

2025-09-08

§ 179 fortsättning

Beslutsunderlag

1. Sammanträdesplan 2026 Tingsryds kommun
2. Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Justerare

Samlingshandlingen beställd av: Jörgen Wijk.
(jorwjj)
Contact Signature Referensnummer: 249002SE

Utdragsbestyrkande

2026	JAN	FEB	MARS	APRIL	MAJ	JUNI	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	Starttid
Kommunfullmäktige		23		7* (Tis)	11	15*		7	19	9	7*	
Kommunstyrelsen		2	2, 23	27		1	24	21	26	23	14	fm
Ks arbetsutskott	19	9	9	7, 8, 13, 20	4,18,25	15	17	7, 28	12	2, 9, 30		fm
Ks personalutskott	26		16		11			28			7	fm
Teknik- och fritidsnämnden		3	24	21	19	16	25	22	20	24	15	fm
Arbete- och välfärdsnämnden	22	13	26	23	21	18	20	24	22	26	17	fm
Bildningsnämnden		3	24	21	19	16	25	22	20	24	15	fm
Miljö- och byggnadsnämnden	19	2	23	20	18	15 fm	24	21	19 fm	23	14	em
Vård- och omsorgsnämnden		4	25	22	20	17	26	23	21	25	16	em
Tingsryds Kommunföretag AB		9	9	22	25			7	12	9		em
Tingsrydsbostäder AB	27	24	24	21	26	16	25	22	20	24	15	em
Stiftelsen Tingsrydsbostäder	27	24	24	21	26	16	25	22	20	24	15	em
Tingsryds Energi AB	28	25		9	20		26	23	21	25		em
Tingsryds Utveckling och Fastighets AB		24	24		19		19	22	20	24		em
Tingsryds industristiftelse		24	24		19		19	22	20	24		em

*Starttid för kommunfullmäktige är kl. 15.00. Ordinarie starttid för kommunfullmäktige är kl. 17.00.